

Raport podsumowujący monitoring sposobu prezentowania kandydatów na urząd Prezydenta RP: I tura wyborów prezydenckich

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH

GŁÓWNE WYDANIA TELEWIZYJNYCH SERWISÓW INFORMACYJNYCH
„WIADOMOŚCI” TVP, „FAKTÓW” TVN I „WYDARZEŃ” POLSATU
W OKRESIE: 14.06.2020-27.06.2020

FILIP A. GOŁĘBIEWSKI

© INSTYTUT DYSKURSU I DIALOGU | biuro@indid.pl | www.indid.pl

SPIS TREŚCI

Wstęp	2
Nota metodologiczna	2
Wyniki Monitoringu	4
Wiadomości TVP.....	6
Fakty TVN	8
Wydarzenia Polsatu.....	11
Zestawienia zbiorcze	14
Sposób prezentowania kandydatów	17
Andrzej Duda	18
Rafał Trzaskowski	28
Szymon Hołownia	37
Władysław Kosiniak-Kamysz.....	39
Robert Biedroń	41
Krzysztof Bosak.....	44
Pozostali kandydaci (M. Jakubiak, P. Tanajno, S. Żółtek, M. Piotrowski, W. Witkowski)	45
Podsumowanie	47

WSTĘP

Niniejszy raport stanowi podsumowanie monitoringu dwóch ostatnich tygodni kampanii prezydenckiej i sposobu prezentowania kandydatów na Urząd Prezydenta RP przez główne wydania trzech najpopularniejszych telewizyjnych serwisów informacyjnych: „Wiadomości” TVP, „Faktów” TVN oraz „Wydarzeń” Polsatu. Wszystkie poniższe dane i analizy dotyczą okresu przed głosowaniem w I turze wyborów prezydenckich, czyli między 14.06.2020 a 27.06.2020.

Niniejsze opracowanie dotyczące wyborów prezydenckich powstało dzięki pracy dwadzieściora Wolontariuszy i Wolontariuszek Instytutu Dyskursu i Dialogu. Do działań obywatelskich w tym zakresie przyczynił się fakt, że Krajowa Rada Radiofonii i Telewizji (czyli instytucja, która prowadziła tego typu monitoringi w latach poprzednich) postanowiła, w przypadku wyborów prezydenckich 2020, zaniechać prowadzenia tego typu monitoringu jak również zlecania go jakiegokolwiek podmiotowi zewnętrznemu (według wiedzy autora raportu).

Monitoring prowadzony przez Instytut Dyskursu i Dialogu pod hasłem #PatrzyMY i #SprawdzaMY został objęty Honorowym Patronatem Rzecznika Praw Obywatelskich Adama Bodnara, za co bardzo dziękujemy. Początkowo inicjatywa monitoringu mediów miała być realizowana przez wiele organizacji pozarządowych pod wspólnym szyldem RPO, jednak ze względu na pandemię koronawirusa w Polsce, a także niepewność co do daty i sposobu przeprowadzenia wyborów prezydenckich 2020, monitoring był realizowany w skromniejszej niż wcześniej planowano formie przez Instytut Dyskursu i Dialogu z Honorowym Patronatem RPO.

NOTA METODOLOGICZNA

W ramach niniejszego monitoringu przyjęte zostały następujące zasady:

1. Każde wydanie serwisu informacyjnego było analizowane z taką samą starannością i według tych samych kryteriów, niezależnie od tego czy zostało wyemitowane przez nadawcę publicznego czy prywatnego.
2. W odniesieniu do każdego kandydata ubiegającego się o Urząd Prezydenta RP stosowane były te same kryteria monitorowania w trzech zakresach:
 - ✓ mierzenie czasu poświęconego na prezentację wizerunku kandydata (czas, kiedy wizerunek danego kandydata jest prezentowany na ekranie - mierzony w sekundach);
 - ✓ wypisywanie wszystkich słownych określeń, wyrażnie negatywnych bądź wyrażnie pozytywnych, występujących w bezpośrednim stowarzyszeniu z nazwiskiem kandydata lub w sposób niepodlegający dyskusji się do niego odwołujących (niezależnie od tego kto je wypowiedział);

- ✓ odnotowywanie wszystkich sytuacji, w których kandydat został wizualnie zaprezentowany w sposób wyraźnie negatywny bądź wyraźnie pozytywny, w wyniku intencjonalnego doboru kadrów przez twórcę materiału.
3. Monitoring trwał codziennie od 14.06.2020 do 27.06.2020 w odniesieniu do I tury wyborów prezydenckich. Monitorowane były główne wydania serwisów informacyjnych (w kolejności od godziny rozpoczynania danego serwisu):
 - ✓ „Wydarzeń” Polsatu o 18:50 (stacja Polsat i Polsat NEWS);
 - ✓ „Faktów” TVN o 19:00 (stacja TVN);
 - ✓ „Wiadomości” TVP o 19:30 (TVP1 i TVP INFO).
 4. Monitoringu dokonywała nieodpłatnie grupa 20 Wolontariuszy i Wolontariuszek przeszkolonych w zakresie analizy przekazów medialnych we wcześniejszych działaniach Instytutu Dyskursu i Dialogu. Każdy z analityków raz na 3 dni analizował inne wydanie jednego serwisu informacyjnego.
 5. Analiza dokonywana przez 1 analityka dotyczyła połowy kandydatów na Urząd Prezydenta RP. W odniesieniu do tego samego wydania serwisu informacyjnego sposób prezentowania pozostałych kandydatów był monitorowany przez innego analityka.
 6. Każdy z analityków miał przydzielane serwisy do analizy zgodnie z zasadą różnorodności tak, aby monitorować przynajmniej dwukrotnie każdy serwis i dwukrotnie sposób prezentacji każdego kandydata w danym serwisie.

WYNIKI MONITORINGU

Kluczowym aspektem dokonywanego monitoringu był czas poświęcony każdemu z kandydatów na Urząd Prezydenta RP w trakcie wydania serwisu. W poniższej tabeli zaprezentowano dokładny czas prezentacji kandydatów we wszystkich analizowanych serwisach w kolejności od najczęściej do najrzadziej eksponowanego w ciągu dwóch ostatnich tygodni kampanii prezydenckiej w I turze:

Kandydat	Czas poświęcony kandydatowi we wszystkich serwisach TV (HH:MM:SS)
Andrzej Duda	02:21:53
Rafał Trzaskowski	01:29:48
Władysław Kosiniak-Kamysz	00:28:16
Robert Biedroń	00:26:32
Szymon Hołownia	00:24:49
Krzysztof Bosak	00:19:58
Mirosław Piotrowski	00:02:54
Paweł Tanajno	00:02:38
Stanisław Żółtek	00:02:34
Waldemar Witkowski	00:02:10
Marek Jakubiak	00:01:49

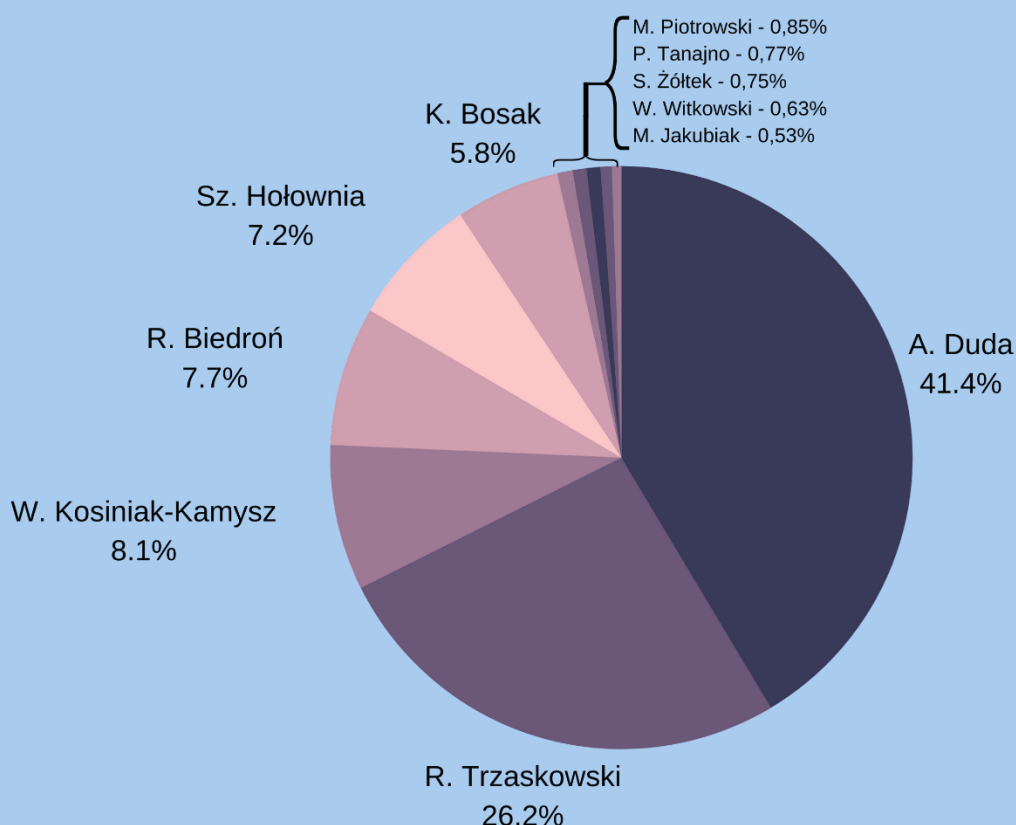
Tabela 1. Czas poświęcony na prezentację wizerunków kandydatów ogółem („Wiadomości”, „Fakty” i „Wydarzenia”; 14.06.2020-27.06.2020)

Jak widać, zdecydowanie najwięcej czasu poświęcono urzędującemu Prezydentowi RP Andrzejowi Dudzie. Był on w ciągu monitorowanych tygodni prezentowany przez ponad dwie godziny i dwadzieścia minut w głównych wydaniach wszystkich serwisów informacyjnych. Aż o ponad 50 minut mniej czasu poświęcono kandydatowi Koalicji Obywatelskiej Rafałowi Trzaskowskiemu. Kolejni trzej kandydaci (Władysław Kosiniak-Kamysz, Robert Biedroń oraz Szymon Hołownia) byli prezentowani w bardzo podobnym wymiarze czasowym – około 25. minut każdy. Piąty w tej stawce Krzysztof Bosak skupił uwagę serwisów w analizowanym tygodniu na niemal 20 minut. Pozostali: Mirosław Piotrowski, Paweł Tanajno, Stanisław Żółtek, Waldemar Witkowski, Marek Jakubiak – poniżej 3. minut każdy.

Co ciekawe, łączny czas ekspozycji kandydatów z miejsc 3-6 w serwisach informacyjnych nie odpowiada ich pozycjom w oficjalnych wynikach I tury Wyborów Prezydenckich. Kandydat Robert Biedroń - szóste miejsce z poparciem 2,22 procent głosów (432 129) zajmuje czwarte miejsce pod względem długości ekspozycji, a kandydat Szymon Hołownia – 3. Miejsce w wyborach z 13,87 procent głosujących (2 693 397) – w tym samym rankingu zajmuje 5. miejsce i był prezentowany o niemal dwie minuty krócej niż wcześniej wspomniany. Władysław Kosiniak-Kamysz zaś, zdobył w wyborach 2,36 procent głosów Polaków (459 365 – 5. miejsce), a poziom ekspozycji dawał mu 3. miejsce i znaczną przewagę nad K.

Bosakiem, który w wyborach był 4. i miał prawie 3-krotnie lepszy wynik od kandydata PSL-Koalicja Polska (bardziej szczegółowe porównania z wynikami wyborów w dalszej części raportu).

Biorąc pod uwagę proporcję czasu poświęconego poszczególnym kandydatom – w stosunku do całości czasu poświęconego na prezentację ich wszystkich – należy zauważyć, że obecny prezydent Andrzej Duda był zdecydowanie najczęściej pokazywany we wszystkich trzech analizowanych serwisach TVP (ponad 41%). Niemal ¼ czasu antenowego poświęcanego kandydatom został poświęcony na prezentację Rafała Trzaskowskiego. Pozostali kandydaci byli pokazywani w znacznie mniejszym stopniu. Szczegóły prezentuje poniższy wykres:

Wykres 1. Ilość czasu poświęconego na prezentację kandydata w % względem czasu poświęconego wszystkim kandydatom we wszystkich analizowanych serwisach (14.06.2020-27.06.2020)

Wiadomości TVP

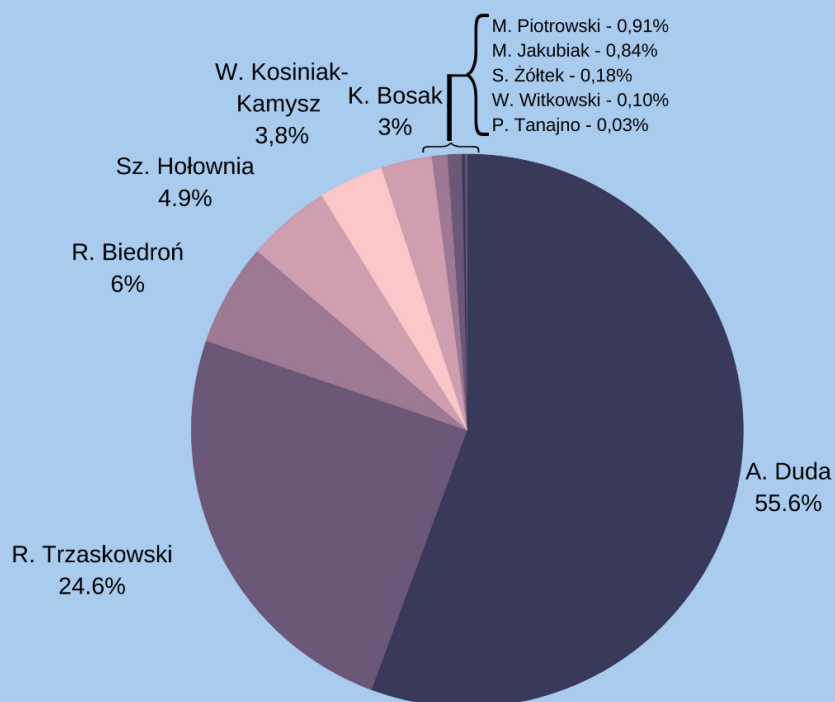
Kluczowym aspektem dokonywanego monitoringu jest czas poświęcony każdemu z kandydatów na Urząd Prezydenta RP. W poniższej tabeli znaleźć można informację na ten temat w odniesieniu do „Wiadomości” TVP.

Kandydat	Czas poświęcony w „Wiadomościach” TVP (HH:MM:SS)
Andrzej Duda	01:13:32
Rafał Trzaskowski	00:32:32
Robert Biedroń	00:07:55
Szymon Hołownia	00:06:30
Władysław Kosiniak-Kamysz	00:05:02
Krzysztof Bosak	00:03:56
Mirostaw Piotrowski	00:01:12
Marek Jakubiak	00:01:07
Stanisław Żółtek	00:00:14
Waldemar Witkowski	00:00:08
Paweł Tanajno	00:00:02

Tabela 2. Czas poświęcony na prezentację wizerunków kandydatów w „Wiadomościach” TVP (14.06.2020-27.06.2020)

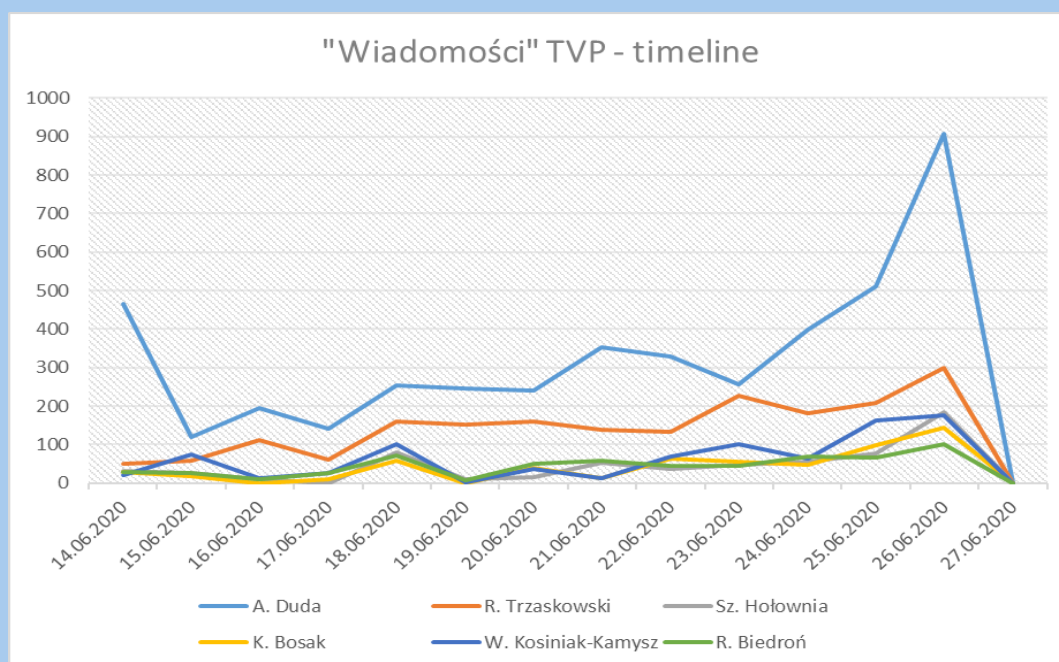
Zdecydowanie najwięcej czasu w głównych wydaniach serwisu informacyjnego publicznego nadawcy poświęcono obecnie urzędującemu Prezydentowi RP Andrzejowi Dudzie (niemal 75 minut). Warto zauważyć, że drugi w kolejności Rafał Trzaskowski (Koalicja Obywatelska) był prezentowany ponad dwukrotnie rzadziej niż lider, co stanowi istotną dysproporcję, zwłaszcza w kontekście faktu, że jego prezentacja miała charakter zdecydowanie negatywny w przeciwieństwie do Andrzeja Dudy (szczegóły w drugiej części raportu). Pozostali kandydaci zostali potraktowani raczej marginalnie. Trzeciemu w kolejności Robertowi Biedroniowi (Lewica) nadawca publiczny poświęcił niemal dziesięciokrotnie (!) mniej czasu niż liderowi – obecnie urzędującemu Prezydentowi RP. Szymon Hołownia (kandydat niezależny) mógł w „Wiadomościach” liczyć na sześć i pół minuty, a Władysław Kosiniak-Kamysz (PSL-Koalicja Polska) na nieco ponad 5. Nieco poniżej 4 minut nadawca publiczny w głównych wydaniach serwisów informacyjnych poświęcił na prezentację Krzysztofa Bosaka (Konfederacja). Pięciu najmniej popularnych kandydatów (M. Piotrowski, M. Jakubiak, S. Żółtek, W. Witkowski i Paweł Tanajno) łącznie było prezentowanych w wymiarze poniżej 3. minut.

To samo zestawienie, ale w ujęciu proporcjonalnym zaprezentowane zostało także na wykresie 2. poniżej:

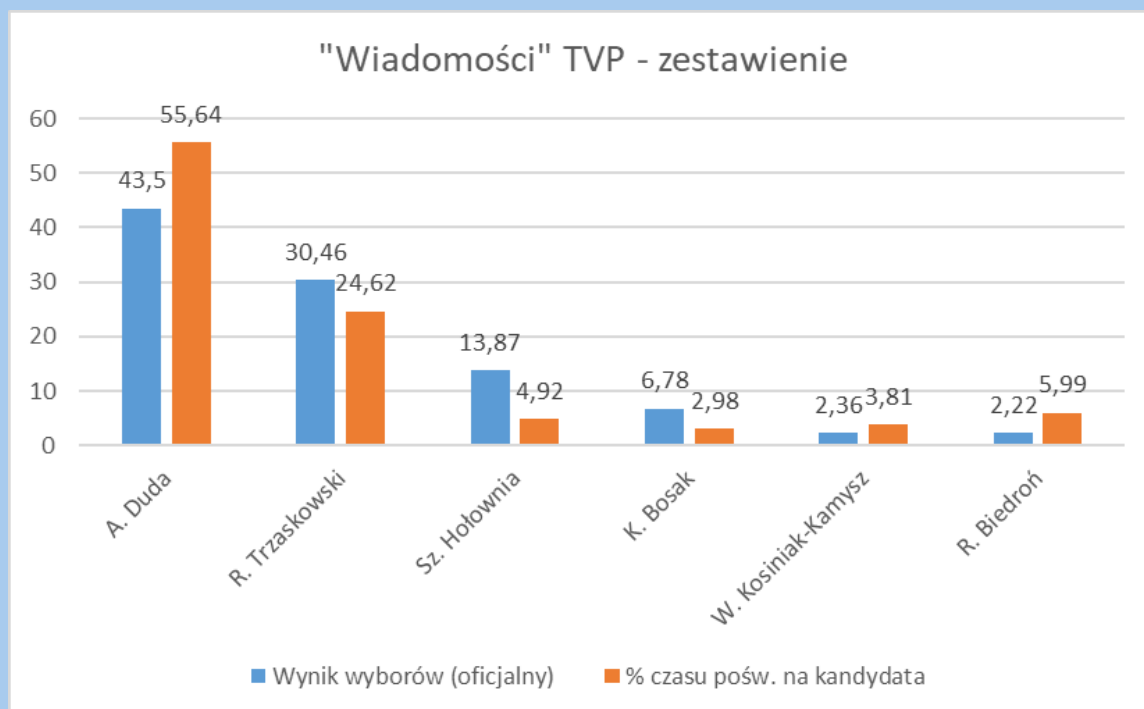
Wykres 2. Ilość czasu poświęconego na prezentację kandydata w % względem czasu poświęconego wszystkim kandydatom w "Wiadomościach" TVP (14.06.2020-27.06.2020)

Jak widać obecny Prezydent RP Andrzej Duda zajął ponad połowę czasu poświęconego na prezentację wszystkich kandydatów (55,6%). Rafałowi Trzaskowskiemu poświęcono niemal 1/4 całości czasu. Jest to zmiana w stosunku do pierwszego tygodnia kampanii (zobacz raport: <https://bit.ly/3dRI4Sd>). Jego przewaga nasiliła się zwłaszcza w końcówce kampanii (zob. poniższy wykres):

Wykres 3. Ilość czasu poświęconego na konkretnych kandydatów w czasie - "Wiadomości" TVP; 14-27.06.2020 (w sek.)

Poniżej można zobaczyć zestawienie oficjalnych wyników wyborów z proporcją czasu przeznaczanego na konkretnych kandydatów u nadawcy publicznego:

Wykres 4. Zestawienie oficjalnych wyników wyborów (w %) z czasem poświęconym na prezentację kandydata w % ("Wiadomości" TVP)

Powyższe zestawienie ma raczej charakter poglądowej ciekawostki niż twardych analiz statystycznych. Pokazuje jednak którego z kandydatów nadawca publiczny próbował prezentować nadmiernie, a którego niewystarczająco, w stosunku do jego poparcia społecznego.

Fakty TVN

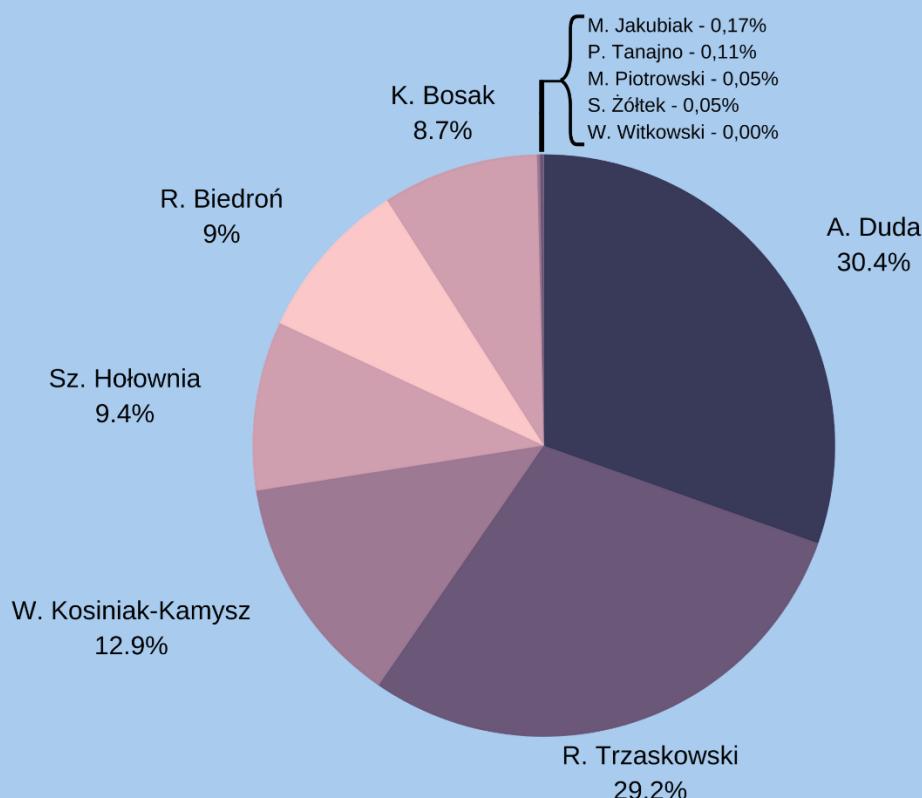
Długość prezentacji poszczególnych kandydatów w drugim z monitorowanych serwisów informacyjnych w omawianym okresie prezentuje tabela 3.

Kandydat	Czas poświęcony w „Faktach” TVN (HH:MM:SS)
Andrzej Duda	00:33:42
Rafał Trzaskowski	00:32:16
Władysław Kosiniak-Kamysz	00:14:18
Szymon Hołownia	00:10:24
Robert Biedroń	00:10:00
Krzysztof Bosak	00:09:36
Marek Jakubiak	00:00:11
Paweł Tanajno	00:00:07
Mirosław Piotrowski	00:00:03
Stanisław Żółtek	00:00:03
Waldemar Witkowski	00:00:00

Tabela 3. Czas poświęcony na prezentację wizerunków kandydatów w "Faktach" TVN (14.06.2020-27.06.2020)

Różnice w czasie prezentacji między liderem (A. Dudą), a drugim w kolejności R. Trzaskowskim są minimalne i wynoszą około 1,5 minuty. Władysławowi Kosiniakowi-Kamyszowi poświęcono około kwadransa (3-krotnie więcej czasu niż w TVP, mimo, że łącznie w „Faktach” mniej czasu poświęcono na prezentację kandydatów). Szymonowi Hołowni, Robertowi Biedroniowi i Krzysztofowi Bosakowi poświęcono równi po około 10. minut. Pozostali kandydaci niemal w ogóle nie zostali zaprezentowani.

To samo zestawienie w odniesieniu do „Faktów” TVN, jednak w ujęciu proporcjonalnym prezentuje wykres 2.

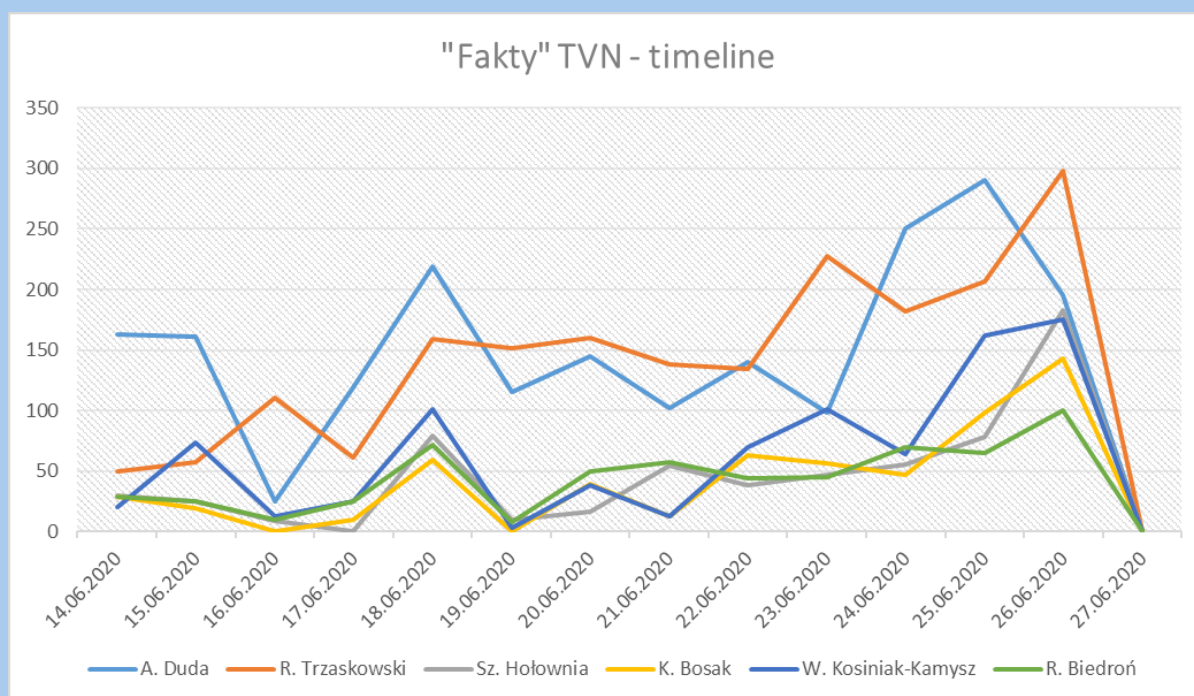
Wykres 5. Ilość czasu poświęconego na prezentację kandydata w % względem czasu poświęconego wszystkim kandydatom ("Fakty" TVN; 14.06.2020-27.06.2020)

W omawianym tu serwisie informacyjnym („Fakty” TVN) mieliśmy zatem do czynienia z sytuacją, w której mniej więcej 1/3 czasu poświęcono na prezentację dwóch głównych kandydatów, a pozostali zajęli około 40% czasu:

- ✓ Andrzej Duda – 30,4%
- ✓ Rafał Trzaskowski – 29,2%
- ✓ Pozostali kandydaci – 40,4%

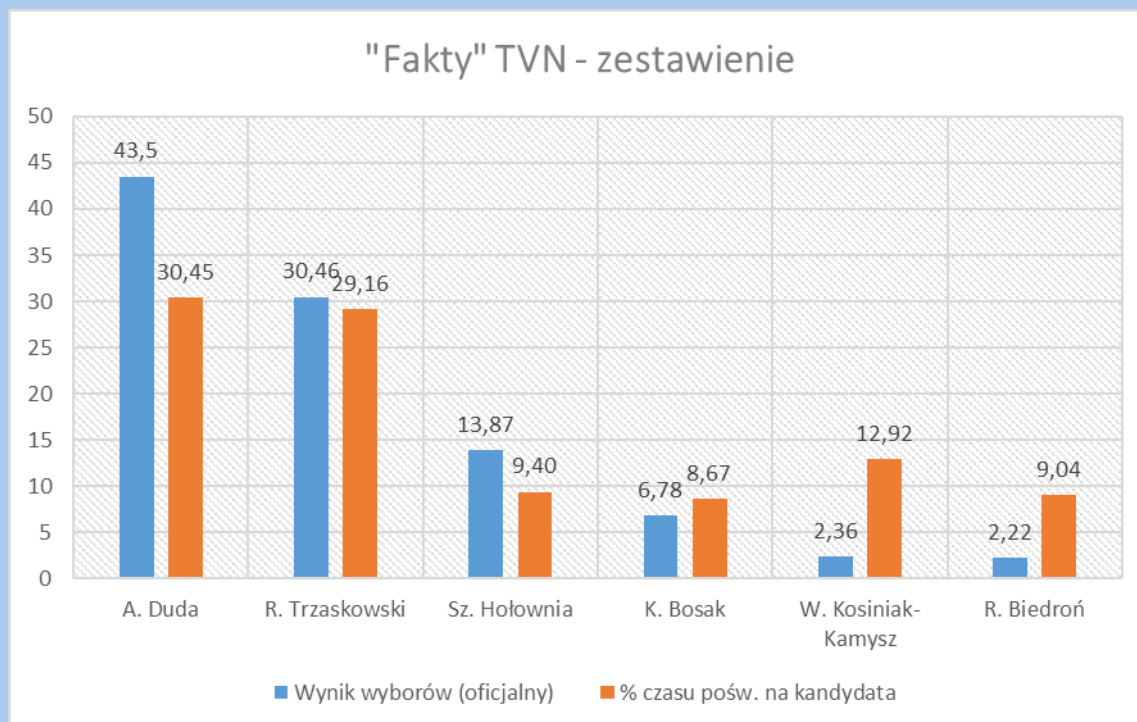
To inna sytuacja niż u nadawcy publicznego (TVP1), gdzie ponad połowa czasu poświęconego w serwisie na wszystkich kandydatów została przeznaczona na jednego z nich (A. Dudę – 55,6%).

Jeśli chodzi o ilość czasu poświęcanego konkretnym kandydatom w czasie, to zostało to zaprezentowane na poniższym wykresie:

Wykres 6. Timeline ilości czasu poświęcanego na konkretnych kandydatów w sekundach ("Fakty" TVN; 14-27.06.2020)

Jeśli chodzi o zestawienie proporcji czasu poświęconego na prezentację kandydatów z ich wynikiem osiągniętym w I turze wyborów prezydenckich, to zostały one zaprezentowane na poniższym wykresie:

Wykres 7. Zestawienie oficjalnego wyniku wyborów (w %) z czasem poświęconym na prezentację kandydata - "Fakty" TVN

Powyższe zestawienie ma raczej charakter poglądowej ciekawostki niż twardych analiz statystycznych. Pokazuje jednak którego z kandydatów ten nadawca prywatny próbował prezentować nadmiernie, a którego niewystarczająco, w stosunku do jego poparcia społecznego.

Wydarzenia Polsatu

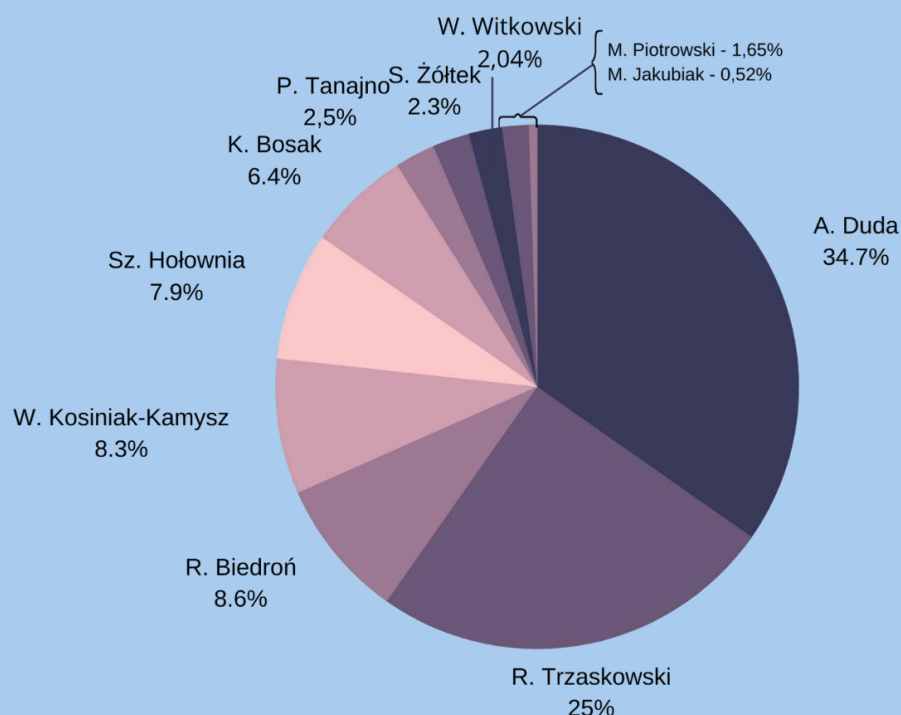
Długość prezentacji poszczególnych kandydatów w trzecim z monitorowanych serwisów informacyjnych w omawianym okresie prezentuje tabela 4.

Kandydat	Czas poświęcony w „Wydarzeniach” Polsatu (HH:MM:SS)
Andrzej Duda	00:34:39
Rafał Trzaskowski	00:25:00
Robert Biedroń	00:08:37
Władysław Kosiniak-Kamysz	00:08:20
Szymon Hołownia	00:07:55
Krzysztof Bosak	00:06:21
Paweł Tanajno	00:02:29
Stanisław Żółtek	00:02:17
Waldemar Witkowski	00:02:02
Mirośław Piotrowski	00:01:39
Marek Jakubiak	00:00:31

Tabela 4. Czas poświęcony na prezentację wizerunków kandydatów w "Wydarzeniach" Polsatu (14.06.2020-27.06.2020)

„Wydarzenia” w ciągu dwóch tygodni poprzedzających głosowanie w I turze wyborów prezydenckich poświęciły niemal 35 minut na prezentację wizerunku obecnego Prezydenta RP Andrzeja Dudy. Niemal 10 minut mniej czasu przeznaczyły zaś na prezentację kandydata Koalicji Obywatelskiej – Rafała Trzaskowskiego (równie 25 minut). Pozostałym trzem kandydatom poświęcono znacznie mniej uwagi. Robert Biedroń i Władysław Kosiniak-Kamysz byli pokazywani przez około 8,5 minuty, Szymon Hołownia przez niemal 8, a Krzysztof Bosak przez niemal 6,5. Pozostałym kandydatom (Tanajno, Żółtek, Witkowski, Piotrowski i Jakubiak) ten nadawca prywatny poświęcił znacznie więcej czasu niż pozostałe serwisy (Fakty i Wiadomości). Łącznie było to niemal 10 minut.

To samo zestawienie w ujęciu procentowym w odniesieniu do „Wydarzeń” Polsatu zostało zaprezentowane na poniższym wykresie 3.

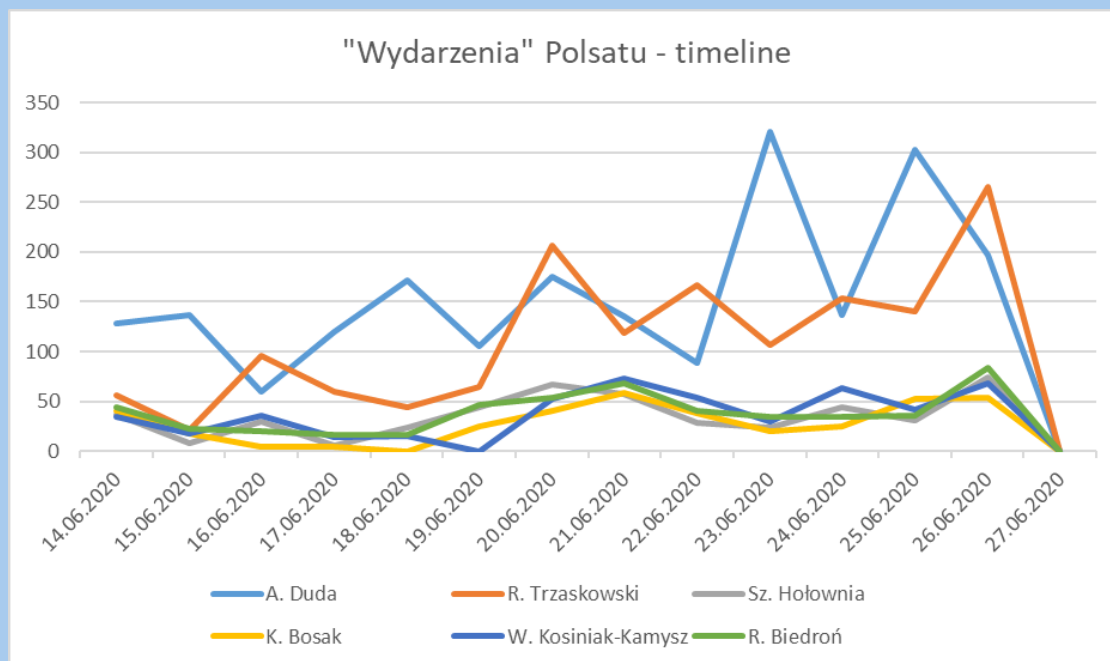

Wykres 8. Ilość czasu poświęconego na prezentację kandydata w % względem czasu poświęconego wszystkim kandydatom ("Wydarzenia" Polsatu; 14.06.2020-27.06.2020)

Jak można zauważyć niemal 35% czasu przeznaczonego na wszystkich kandydatów zostało w „Wydarzeniach” Polsatu poświęcone na obecnego prezydenta – Andrzeja Dudę. Rafał Trzaskowski był prezentowany przez nieco ponad 25%, a Robert Biedroń i Władysław Kosiniak-Kamysz przez nieco ponad 8%. Szymon Hołownia to niemal 8% czasu na prezentację kandydatów, a Krzysztof Bosak nieco ponad 6%.

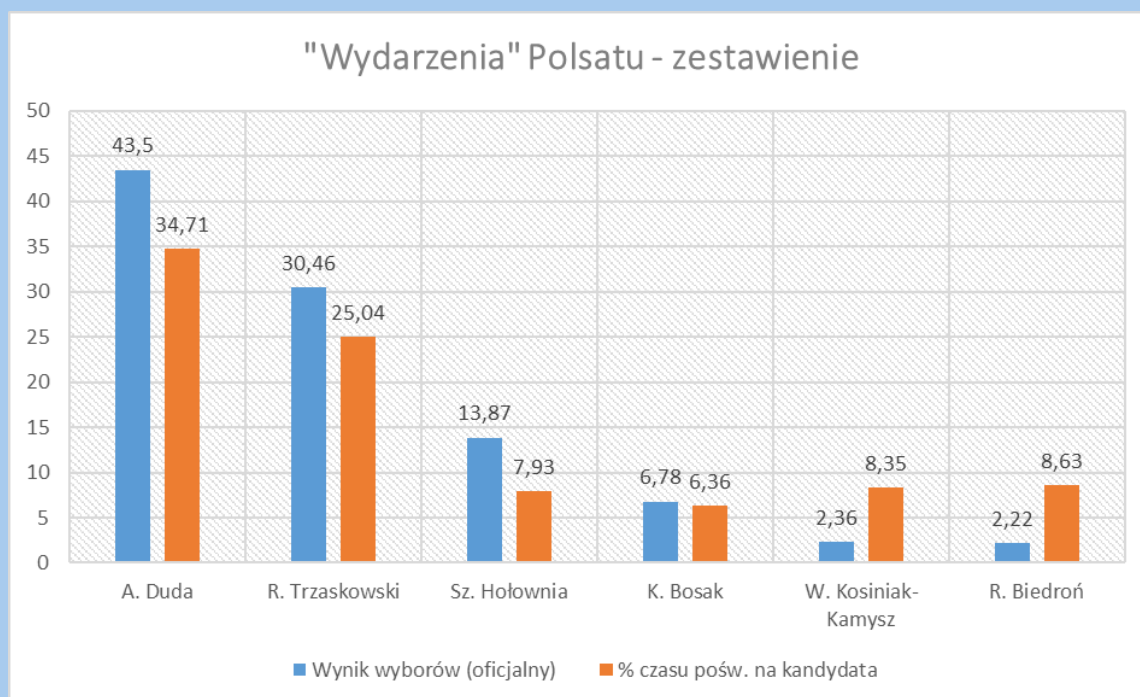
Zaskakująco dużo czasu – w porównaniu do poprzednich stacji – poświęcono trzem mniej popularnym kandydatom: Pawłowi Tanajnie, Stanisławowi Żółtkowi i Waldemarowi Witkowskiemu odpowiednio: 2,5%, 2,3% i 2,04% czasu poświęconego na wszystkie osoby ubiegające się o stanowisko Prezydenta Rzeczypospolitej. Pozostałe dwa analizowane serwisy („Wiadomości” i „Fakty”) wszystkim pięciu kandydatom z dołu rankingu sondażowego (oprócz wspomnianych trzech także Mirosław Piotrowski i Marek Jakubiak) łącznie poświęciły nie więcej niż 2% czasu.

Jeśli chodzi o ilość czasu poświęcanego konkretnym kandydatom w czasie w „Wydarzeniach” Polsatu, to zostało to zaprezentowane na poniższym wykresie:

Wykres 9. Ilość czasu poświęconego na kandydatów w czasie - "Wydarzenia" Polsat

Porównanie wyników wyborów prezydenckich z proporcjami czasu poświęcanego na kandydatów w „Wydarzeniach” Polsatu wygląda następująco:

Wykres 10. Ilość czasu w % w zestawieniu z oficjalnym wynikiem wyborów prezydenckich w % ("Wydarzenia" Polsat)

Powyższe zestawienie ma raczej charakter poglądowej ciekawostki niż twardych analiz statystycznych. Pokazuje jednak którego z kandydatów ten nadawca prywatny próbował prezentować nadmiernie, a którego niewystarczająco, w stosunku do jego poparcia społecznego.

Zestawienia zbiorcze

W poniższej tabeli można porównać czas przeznaczony na prezentację poszczególnych kandydatów na Urząd Prezydenta RP w podziale na analizowane serwisy informacyjne. Najbardziej zaskakujące elementy, to:

- ✓ Ogromna przewaga czasu poświęconego na prezentację A. Dudy w „Wiadomościach” w stosunku do innych kandydatów;
- ✓ Duża dysproporcja między czasem poświęconym na prezentację W. Kosiniaka-Kamysza i K. Bosaka w „Wiadomościach” TVP i „Faktach” TVN;
- ✓ Istotnie mniejsza ilość czasu poświęconego Rafałowi Trzaskowskiemu w „Wydarzeniach” Polsatu;
- ✓ Zaskakująco dużo czasu poświęconego na „outsiderów” wyścigu prezydenckiego w „Wydarzeniach” Polsatu.

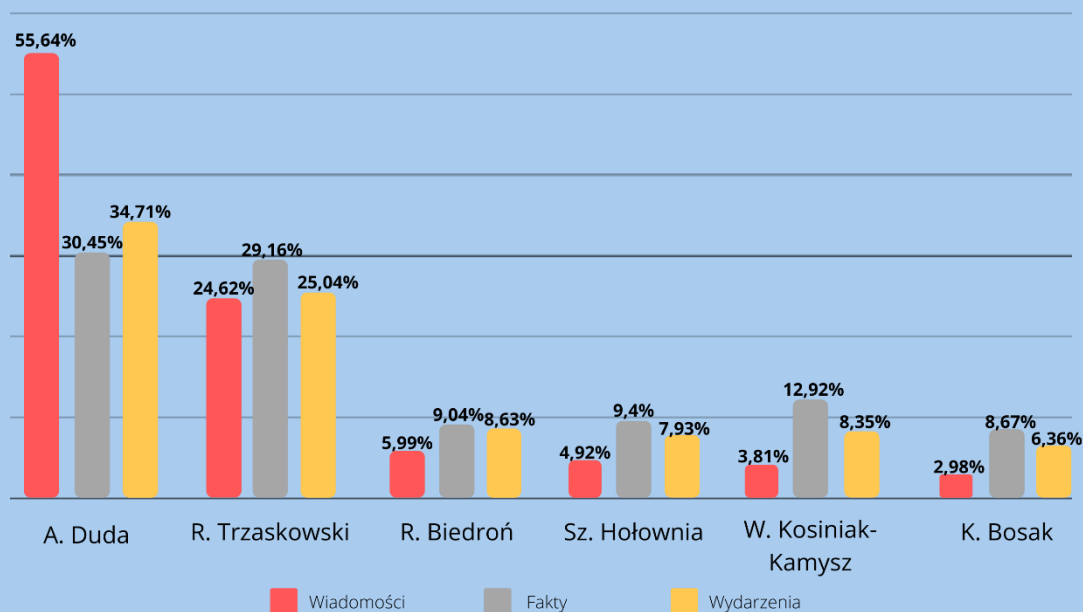
Kandydat	„Wiadomości”	„Fakty”	„Wydarzenia”	suma
Andrzej Duda	01:13:32	00:33:42	00:34:39	02:21:53
Rafał Trzaskowski	00:32:32	00:32:16	00:25:00	01:29:48
Robert Biedroń	00:07:55	00:10:00	00:08:37	00:26:32
Szymon Hołownia	00:06:30	00:10:24	00:07:55	00:24:49
Władysław Kosiniak-Kamysz	00:05:02	00:14:18	00:08:20	00:27:40
Krzysztof Bosak	00:03:56	00:09:36	00:06:21	00:19:53
Marek Jakubiak	00:01:12	00:00:11	00:00:31	00:01:54
Stanisław Żółtek	00:01:07	00:00:03	00:02:17	00:03:27
Waldemar Witkowski	00:00:14	00:00:00	00:02:02	00:02:16
Mirosław Piotrowski	00:00:08	00:00:03	00:01:39	00:01:50
Paweł Tanajno	00:00:02	00:00:07	00:02:29	00:02:38
ŁĄCZNIE (czas przeznaczony na wszystkich kandydatów):	02:12:10	01:50:40	01:39:50	05:42:40

Tabela 5. Ilość czasu poświęconego na prezentację kandydatów na Urząd Prezydenta RP - zestawienie zbiorcze w okresie 14.06.2020-27.06.2020 (HH:MM:SS)

To co zwraca szczególną uwagę na powyższym zestawieniu zbiorczym, to także różnice w czasie poświęconym na prezentację dwóch kandydatów: Władysława Kosiniaka-Kamysza (PSL-Koalicja Polska) i Krzysztofa Bosaka (Konfederacja). Mimo, że nadawca publiczny w swoim flagowym serwisie informacyjnym poświęcał zdecydowanie najwięcej czasu łącznie na prezentowanie kandydatów w wyborach prezydenckich (odpowiednio o niemal 22 minuty więcej niż „Fakty” oraz o ponad 32 minuty więcej niż „Wydarzenia”), to jednak dwóm wspomnianym powyżej kandydatom poświęcił zdecydowanie mniej czasu niż stacje komercyjne. Serwis informacyjny stacji TVN poświęcił niemal 3-krotnie więcej czasu w omawianym okresie Władysławowi Kosiniakowi-Kamyszowi i Krzysztofowi Bosakowi niż nadawca publiczny. Z kolei serwis informacyjny Polsatu zarówno kandydatowi PSL jak i Konfederacji poświęcił blisko 3. minuty więcej niż serwis TVP1, a mniej niż „Fakty” TVN (odpowiednio

o 6 i 3 minuty). Dodatkowo w „Wydarzeniach” zauważalna była ponadprzeciętnie wysoka obecność kandydata niszowego Pawła Tanajny w porównaniu do pozostałych serwisów. Łącznie 2 minuty i 29 sekund w porównaniu do siedmiu sekund w „Faktach” i dwóch w „Wiadomościach”.

Jeśli chodzi o zbiorcze ujęcie procentowe, to można je zaobserwować na poniższym wykresie 4. Pokazuje on zestawienie proporcji czasu poświęconego na poszczególnych kandydatów w poszczególnych serwisach informacyjnych:

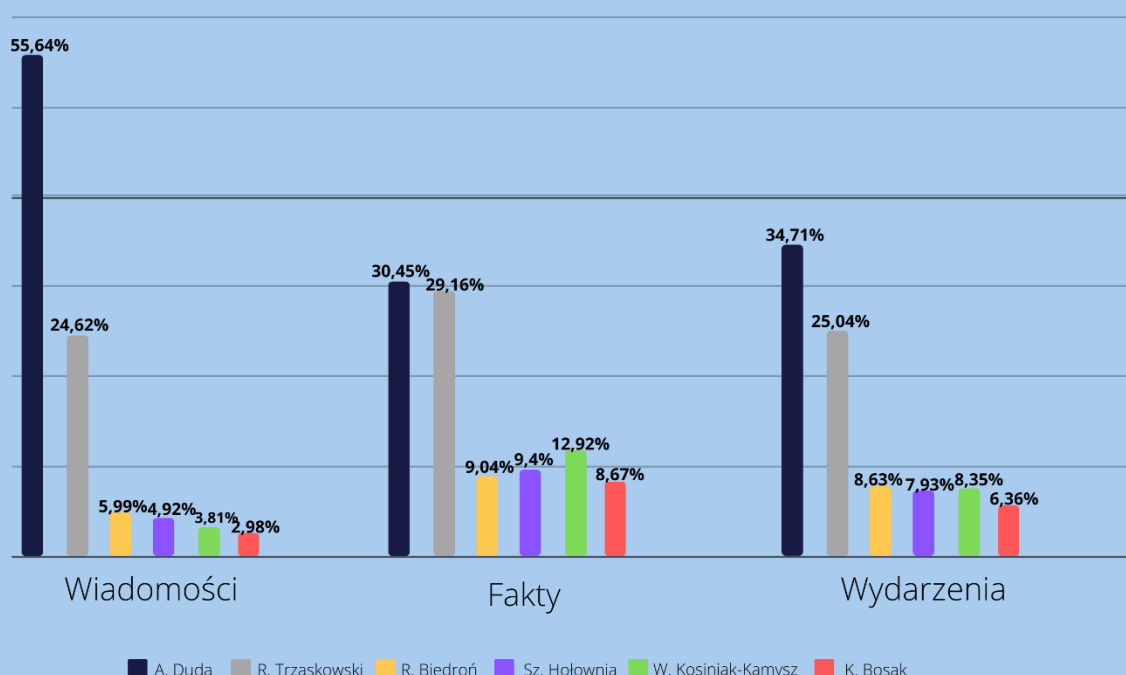

Wykres 11. Ilość czasu poświęconego na prezentację kandydata w % względem czasu poświęconego wszystkim kandydatom w danym serwisie - zestawienie zbiorcze - kandydaci (14.06.2020-27.06.2020)

Na powyższym zestawieniu zbiorczym widać wyraźnie, że „Wiadomości” TVP zajmowały się przede wszystkim prezentacją kandydatury obecnego prezydenta Andrzeja Dudy. Pozostałym kandydatom poświęcały one znacznie mniej czasu, poza Rafałem Trzaskowskim, którego ukazywano dość często, jednak w sposób bardzo negatywny. „Fakty” TVN zaś starały się ukazywać wybory prezydenckie 2020 głównie przez pryzmat walki dwóch głównych kandydatów (oprócz urzędującego prezydenta także Rafała Trzaskowskiego) nieco mniej czasu poświęcając na pozostałych kandydatów (choć dysproporcje były tu znacznie mniejsze niż w przypadku TVP).

Warto odnotować także, że „Wydarzenia” Polsatu poświęcały na prezentację Rafała Trzaskowskiego mniejszą ilość czasu co „Wiadomości” TVP i „Fakty” TVN o blisko 5 punktów procentowych.

Do podobnych wniosków prowadzi analiza poniższego wykresu 5.

Wykres 12. Ilość czasu poświęconego na prezentację kandydata w % względem czasu poświęconego wszystkim kandydatom - zestawienie zbiorcze - serwisy (14.06.2020-27.06.2020)

Obecny Prezydent w zakresie czasu poświęconego na prezentację jego wizerunku najmocniej eksponowany był – w porównaniu do pozostałych kandydatów – we wszystkich serwisach, jednak tylko w „Wiadomościach” TVP procent tego czasu był tak wyraźnie wyższy. W przypadku pozostałych serwisów poziom tej prezentacji nie przekroczył 35%. **Różnica pod względem proporcji czasu ekspozycji** między liderem, a drugim kandydatem (Rafałem Trzaskowskim) wynosiła w poszczególnych serwisach informacyjnych:

- ✓ 31,02 punktów procentowych – „Wiadomości” TVP;
- ✓ 9,67 punktów procentowych – „Wydarzenia” Polsatu;
- ✓ 1,29 punktów procentowych – „Fakty” TVN.

Powyższa informacja jest najbardziej jaskrawym przykładem zróżnicowanego podejścia między analizowanymi serwisami. Oto różnica między ilością czasu poświęconego na A. Dudę a na R. Trzaskowskiego w „Wiadomościach” TVP jest wyższa niż sama procentowa prezentacja tego drugiego kandydata. Z kolei „Fakty” TVN poświęciły niemal tyle samo czasu dwóm głównym pretendantom do Urzędu. Serwis informacyjny Polsatu, jak zwykle, mieścił się pomiędzy podejściem dwóch wcześniejszych, jednak tym razem bliżej mu było do drugiego nadawcy prywatnego.

SPOSÓB PREZENTOWANIA KANDYDATÓW

Oprócz mierzenia czasu poświęconego na prezentowanie kandydatów na Urząd Prezydenta RP odnotowywane były także sposoby ich szczególnie pozytywnego albo szczególnie negatywnego prezentowania w warstwie słownej i wizualnej. Poniżej przytoczone zostaną cytaty i obserwacje w odniesieniu do wszystkich kandydatów w kolejności częstotliwości ich występowania.

Warto w tym miejscu przypomnieć ważne zastrzeżenie metodologiczne, mówiące o tym, że negatywne bądź pozytywne określenie słowne kandydata było odnotowywane przez analityków niezależnie od tego czyjego autorstwa były to słowa. Można zatem wyróżnić co najmniej kilka możliwości w tym zakresie:

- ✓ Kandydat mówi sam o sobie;
- ✓ O kandydacie wypowiada się inny kandydat;
- ✓ Dziennikarz (twórca materiału i narrator) mówi o kandydacie;
- ✓ Ekspert-komentator mówi o kandydacie;
- ✓ Określenie pojawia się na belce zapowiadającej materiał (tzw. pasku);
- ✓ Tzw. „zwykły przechodzień” mówi coś o kandydacie (fragment sondy ulicznej);
- ✓ O kandydacie wypowiada się inny polityk z obozu kandydata bądź z przeciwnego;
- ✓ O kandydacie wypowiada się inna osoba niewymieniona powyżej.

Jak widać statusy tych wypowiedzi mogą być różne, jednak na potrzeby monitoringu postanowiono nie rozróżniać ich między sobą. Przyjęto założenie, że jeżeli twórca materiału uznał że należy daną wypowiedź umieścić w materiale, to była to jego/jej decyzja intencjonalna. Negatywne/pozytywne określenie – aby zostać odnotowanym – musiało być stowarzyszone bezpośrednio z nazwiskiem kandydata lub z kontekstu wynikało jego oczywiste stowarzyszenie z danym kandydatem. W analizowanych serwisach pojawiały się również sytuacje, w których przytaczano negatywną wypowiedź nt. jakiegoś kandydata głównie po to, żeby ukazać krytykujące go osoby w nieciekawym świetle, a danego kandydata zaprezentować jako atakowanego. Nie odnotowano sytuacji, w których wypowiedź względem kandydata miała charakter ewidentnie sarkastyczny.

Podobna sytuacja dotyczy sposobu prezentacji wizualnej kandydatów. Tutaj odnotowywane były sytuacje wyraźnego prezentowania wizualnego kandydata w sposób korzystny/niekorzystny. Założeniem, które przyświecało temu aspektowi monitoringu jest założenie o decyzyjności w kwestii umieszczenia danych kadrów w materiale przez jego twórcę lub redakcję. Dobór ten może być bardziej lub mniej korzystny.

Poniżej zaprezentowane zostały opisy w odniesieniu do każdego z kandydatów.

ANDRZEJ DUDA

Negatywne określenia słowne, jakie pojawiły się w bezpośrednim stowarzyszeniu z kandydatem (cytaty)

„Wiadomości” TVP

- ✓ *Trzaskowski nie rywalizuje z Andrzejem Dudą, który jest de facto nikim, jest zerem w tym sensie, że jest końcówką od prezesa Kaczyńskiego, Prezydent RP powinien dbać o reputację. A. Duda robi wszystko, aby ją zrujnować. Jego kampania to wstyd na cały świat* (cytaty z audycji w Radio TOK FM: J. Żakowski i T. Wołek) [14.06.2020]
- ✓ *(Cenzura) gdzie wieszasz tego pedała... kurwa z PiS-u szmato* (do osoby wieszającej plakat Andrzeja Dudy - inna osoba z auta) [20.06.2020]
- ✓ *Prezydent w ortalionie czyli Andrzej Duda ratuje powodzian* [22.06.2020]
- ✓ *Konferencja prasowa Prezydentów Trumpa i Dudy to konferencja handlarza broni i, jak powiedziałby Profesor Bartoszewski, "dyplomatołka"* [25.06.2020]

„Fakty” TVN

- ✓ *Andrzej Duda robi wszystko, żeby zrujnować reputację Rzeczypospolitej Polskiej (D. Tusk)* [14.06.2020]
- ✓ *Notowania prezydenta Dudy lecą na łeb na szyję (ekspert)* [14.06.2020]
- ✓ *Nie miał nawet odwagi odpisać na zaproszenie (W. Kosiniak-Kamysz)* [14.06.2020]
- ✓ *kandydat nie powoływał się na radykalizmy, inaczej niż Andrzej Duda* [15.06.2020]
- ✓ *Dzisiejsze wystąpienie PiSu i Andrzeja Dudy to był frontalny atak na Rafała Trzaskowskiego* [16.06.2020]
- ✓ *Czy prezydent Duda zlikwidował umowy śmieciowe? Nie zlikwidował.* [16.06.2020]
- ✓ *wyszukiwanie i podsycanie konfliktów światopoglądowych oraz obrażanie całych grup społecznych wobec czego ciągle są protesty na spotkaniach wyborczych Andrzeja Dudy* [17.06.2020]
- ✓ *Prezydent oprócz tego, że chwalił się obniżeniem wieku emerytalnego i 500+, mówił też dużo o dalszej przeszłości, czyli rządach PO-PSL. (...) Ta krytyka słuszna czy nie, dotyczy się sytuacji sprzed 5 lat jak nie lepiej* [17.06.2020]
- ✓ *Przychodzę przede wszystkim pokazać Panu Prezydentowi twarze dzieci, które popełniają samobójstwa z powodu homofobii w Polsce i to jest mój główny przekaz, dla którego tutaj jestem, bo na nic nie liczę jeżeli chodzi o Pana Prezydenta* [17.06.2020]
- ✓ *„Duda is over” party* (na transparenecie a propos pokojowych protestach na spotkaniach wyborczych prezydenta) [17.06.2020]
- ✓ *...a wypowiedź konkurenta to wyraźny przytyk do Prezydenta, który ma spełniać życzenia z Nowogrodzkiej* [18.06.2020]
- ✓ *Prezydent Andrzej Duda, który na co dzień składa pokłony i ukłony Jarosławowi Kaczyńskiemu wybiera się do Donalda Trumpa. Ciekawe, czy klęcznik zabierze* [18.06.2020]

- ✓ *Andrzej Duda jest gotowy zawrzeć każde porozumienie, byleby wizerunkowo to zagrało* [18.06.2020]
- ✓ *Oskarżył też tajemnicze siły o próbę wyzysku Polski, ale zapewniał że się temu przeciwstawi* [19.06.2020]
- ✓ *Kadencja Andrzeja Dudy to czas stracony dla ochrony klimatu w Polsce. Prezydent, jeśli czymś zasłynął w kwestiach ekologicznych, to zasłynął wpadkami* [19.06.2020]
- ✓ *jak to jest możliwe, że kiedy rząd atakuje nauczycieli to prezydent RP, który jest prezydentem wszystkich Polaków nie wychodzi i nie mówi stop, jak to jest możliwe mamy dość słabego prezydenta* [20.06.2020]
- ✓ *Wolę w szambie zanurkować niż na Dudę zagłosować!* [21.06.2020]
- ✓ *Stwierdzenie autora materiału o kandydacie, że ten nie chciał rozmawiać ani odpowiadać na pytania w trakcie kampanii wyborczej* [22.06.2020]
- ✓ *Nie jest z cukru, ale jest pycha* [23.06.2020]
- ✓ *Prezydent Duda jedzie ratować swoją skórę, te sondaże wyglądają dramatycznie dla niego* (R. Biedroń) [24.06.2020]
- ✓ *Andrzej Duda myśli, że przywiezie tutaj coś, co spowoduje, że odbije się w sondażach po paśmie niepowodzeń, klęsk i złych pomysłów* (S. Hołownia) [24.06.2020]
- ✓ *Przegrał w sądzie sztab Andrzeja Dudy* (dziennikarz) [24.06.2020]
- ✓ *Rafał Trzaskowski wygrywa z Andrzejem Dudą przed sądem* (polityk PO) [24.06.2020]
- ✓ *Andrzej Duda nie odespał zmiany czasu po podróży za ocean* [26.06.2020]
- ✓ *Wybuch epidemii, izolacja Polaków, izolacja innych kontrkandydatów pozwoliły błyszczeć Andrzejowi Dudzie. Miał prawo pojechać gdzie chce i każdy ruch tłumaczyć obowiązkami służbowymi tłumaczyć* [26.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ *Dzieli Polaków, znów nas obraża, że znów próbuje nas skłócić. To nie jest ambasador Polski to wstyd i obciach* (R. Biedroń) [14.06.2020]
- ✓ *Tutaj na rynku też chce się zapytać co Pan zrobił dla rodziny Stachowiaków, kiedy potrzebowała pomocy, gdzie Pan wtedy był?* (R. Trzaskowski) [14.06.2020]
- ✓ *[Andrzej Duda] Jest otwarcie homofobiczny* [15.06.2020]
- ✓ *Nasz prezydent powinien być mężem stanu, a nie zagubionym dzieckiem Pana Prezesa* [17.06.2020]
- ✓ *Były prezydent A. Kwaśniewski twierdzi, że ta wizyta [w Białym Domu] to błąd, który nie przysporzy prezydentowi [Dudzie] głosów* (autorka materiału) [18.06.2020]
- ✓ *Prezydent Duda i jego partia Prawo i Sprawiedliwość podkopali polski wymiar sprawiedliwości... promują przerażające homofobiczne i anty-LGBTQ stereotypy* [19.06.2020]
- ✓ *Dlaczego Andrzej Duda okłamał Polaków?* [21.06.2020]
- ✓ *Prezydent jest niewiarygodny, Prezydent jest nieskuteczny, Prezydent jest niemy kiedy wydarzają się w Polsce bardzo ważne kwestie* [23.06.2020]
- ✓ *Andrzej Duda roznosi epidemię w Polsce* [23.06.2020]

- ✓ W. Kosinak-Kamysz: *AD Zrobił sobie wyjazd [do Białego Domu] pod wybory* [23.06.2020]
- ✓ Autorka materiału: *Wizytę odbywającą się trzy dni przed wyborami, krytykują kontrkandydaci A. Dudy. Pytają dlaczego nie zwołał Rady Bezpieczeństwa Narodowego z udziałem opozycji* [23.06.2020]
- ✓ R. Biedroń: *Jaką cenę zapłacimy za to, żeby prezydent Duda ratował swoją polityczną i prezydencką skórę - MY zapłacimy za to szanowni państwo* [23.06.2020]
- ✓ autor materiału: *Z warszawskiego Sądu Apelacyjnego dotarła informacja o ostatecznym oddaleniu pozwu złożonego przez Komitet Wyborczy A. Dudy* [23.06.2020]
- ✓ Cezary Tomczyk Szef sztabu R. Trzaskowskiego: *Polski rząd, sztab A. Dudy, A. Duda zamiast zajmować się sprawami najważniejszymi i fundamentalnymi zajmuje się procesami wyborczymi które i tak przegrywa* [23.06.2020]
- ✓ *Nie przywiózł do Polski nic. Ani elektrowni jądrowych, ani relokacji żołnierzy* (Szymon Hołownia) [25.06.2020]
- ✓ *Urzędujący Prezydent zawiódł wielu wyborców, także mnie* (Miroslaw Piotrowski) [25.06.2020]

Pozytywne określenia słowne, jakie pojawiły się w bezpośrednim stowarzyszeniu z kandydatem (cytaty)

„Wiadomości” TVP

- ✓ komentatorzy m.in. zwracają uwagę na olbrzymią energię urzędującego prezydenta, jeśli Wam zależy na rozwoju Polski to trzeba stery prezydenckie oddać w ręce Andrzeja Dudy [14.06.2020]
- ✓ plan Dudy sięga dalej - pieniądze na duże inwestycje publiczne centralny port komunikacyjny, przekop Mierzei Wiślanej, rozbudowa polskich zakładów przemysłowych i portów [14.06.2020]
- ✓ Pan prezydent pochylił się nad osobami, które pomimo tego wsparcia znalazły się w trudnej sytuacji, bo utraciły pracę [14.06.2020]
- ✓ wyborcy mówią o wiarygodności A.Dudy [14.06.2020]
- ✓ Pozytywne efekty "planu Dudy" [15.06.2020]
- ✓ Plan Dudy czyli równe szanse dla wszystkich Polaków [16.06.2020]
- ✓ Duda: Stawiam na politykę propolską [16.06.2020]
- ✓ Andrzej Duda pierwszy gość Trumpa [18.06.2020]
- ✓ Udowodnił, w ciągu ostatnich pięciu lat, że leżą mu na sercu polskie sprawy, że potrafi o polskie sprawy, szczególnie na arenie międzynarodowej, skutecznie zabiegać [19.06.2020]
- ✓ Tylko on daje gwarancję, że nie zawiedzie w przyszłości, Wykonał niewiarygodną pracę jako przywódca [19.06.2020]
- ✓ To jest jedyny rząd, jedyny prezydent, który to co obiecał w pewnej części zrealizował (anonimowy przechodzień) [20.06.2020]
- ✓ Ja kocham prezydenta, przecież 70 lat prawie czekałem na takiego prezydenta. Jak mogłem tu nie przyjść, przecież ja mam łzy w oczach. No przecież nigdy mnie nie zawiódł (uczestnik spotkania z A.Dudą w Krakowie) [21.06.2020]

- ✓ *Jestem całym sercem za naszym prezydentem (uczestniczka spotkania z A. Dudą w Krakowie) [21.06.2020]*
- ✓ *Dotychczasowa współpraca rządu z prezydentem pozytywnie wpłynęła na gospodarkę (narrator) [21.06.2020]*
- ✓ *Jestem tak strasznie podekscytowana tym, że prezydent przyjechał do Krakowa (uczestniczka spotkania z A. Dudą w Krakowie) [21.06.2020]*
- ✓ *Chcieliśmy się spotkać z naszym prezydentem ukochanym, najwspanialszym człowiekiem, który chce jak najlepiej dla naszego kraju (uczestnik spotkania z A. Dudą w Białymstoku) [21.06.2020]*
- ✓ *Dbam o ludzi (mieszkaniec Gminy Laskowa, imiennik Andrzeja Dudy) [21.06.2020]*
- ✓ *W Białymstoku na placu Kościuszki wiec Rafała Trzaskowskiego. W tym samym miejscu, gdzie wczoraj z mieszkańcami spotkał się prezydent Andrzej Duda. Różnica we frekwencji zauważalna gołym okiem (tłum w okolicy Andrzeja Dudy, mała liczba osób obok Rafała Trzaskowskiego) [21.06.2020]*
- ✓ *5 lat dobrej zmiany (belka do materiału o prezydenturze Andrzeja Dudy) [21.06.2020]*
- ✓ *Prezydent stale to podkreśla, że chodzi tu nie tylko o poprawę warunków materialnych, ale i o przywrócenie godności [21.06.2020]*
- ✓ *Andrzej Duda tak jak w 2015 roku jest świetnie przyjmowany w terenie [22.06.2020]*
- ✓ *Prezydent broni wartości Polski [22.06.2020]*
- ✓ *Andrzej Duda stał się gwarantem zachodzących zmian w rolnictwie [22.06.2020]*
- ✓ *Andrzej Duda bliski ludziom śpieszy z pomocą [22.06.2020]*
- ✓ *Najlepszy prezydent jaki może być [22.06.2020]*
- ✓ *Prezydent Andrzej Duda podpisał czwartą wersję rządowej tarczy antykryzysowej. To pakiet kolejnych rozwiązań, które mają ograniczyć skutki kryzysu koronawirusowego [23.06.2020]*
- ✓ *Mam poczucie spełnienia, jestem szczęśliwy, bo wychodzę z dudabusa, patrzę ludziom w oczy i widzę w tych oczach akceptację. Na moje spotkania przychodzi mnóstwo osób — tysiące, czasem więcej — które są entuzjastycznie nastawione i które mówią mi z wewnętrzną mocą: „Panie prezydencie, ani kroku w tył! Tak trzymać! Dziękujemy!”. Trudno, żeby po takich słowach nie czuć się podbudowanym i nie mieć chęci do kontynuowania misji [23.06.2020]*
- ✓ *Trzeba było wziąć na siebie odpowiedzialność i ją tą odpowiedzialność biorę. Pracowałem nad wszystkimi kolejnymi tarczami antykryzysowymi i podpisałem wszystkie te ustawy, bo uważałem, że trzeba to robić [23.06.2020]*
- ✓ *Solidarność: głosujcie na prezydenta Dudę [23.06.2020]*
- ✓ *Prezydent Andrzej Duda odznaczony tytułem człowieka roku tygodnika Solidarność [23.06.2020]*
- ✓ *mamy w Polsce prezydenta, którego ja osobiście lubię, którego szanuję [24.06.2020]*
- ✓ *prezydent Andrzej Duda liczy się z głosem i zdaniem każdego Polaka [24.06.2020]*
- ✓ *To jest wielki prezydent i to zaszczyt gościć jego i jego małżonkę w Białym Domu [24.06.2020]*
- ✓ *Prezydent Andrzej Duda to pierwsza głowa państwa zaproszona do Białego Domu od czasu pandemii [24.06.2020]*
- ✓ *obóz dobrej zmiany, na którego czele stoi Andrzej Duda, to obóz wolności [24.06.2020]*

- ✓ *kilkadziesiąt tysięcy osób przystąpiło już do społecznych komitetów poparcia Andrzeja Dudy* [24.06.2020]
- ✓ *na spotkanie z prezydentem Andrzejem Dudą przychodzą tłumy* [24.06.2020]
- ✓ *manifestacja poparcia dla Andrzeja Dudy, bo dzięki niemu Polakom żyje się lepiej niż 5 lat temu* [24.06.2020]
- ✓ *SONDAŻ: ANDRZEJ DUDA WYGRYWA WYBORY* [24.06.2020]
- ✓ *młodzi zdecydowanie poparli ubiegającego się o reelekcję prezydenta Andrzeja Dudę* [24.06.2020]
- ✓ *Forum Młodych poparło ubiegającego się o reelekcję Andrzeja Dudę* [24.06.2020]
- ✓ *to zaszczyt, że prezydent Duda jest z nami, mój przyjaciel (Trump)* [25.06.2020]
- ✓ *Amerykański przywódca podziękował Prezydentowi Andrzejowi Dudzie za zaangażowanie na rzecz Sojuszu Północnoatlantyckiego* [25.06.2020]
- ✓ *Nie każdy kandydat dostaje tak prominentne wsparcie w kampanii wyborczej, jak Andrzej Duda* [25.06.2020]
- ✓ *Żaden inny czołowy polityk europejski nie utrzymuje tak przyjaznych relacji z prezydentem USA Donaldem Trumpem, jak Duda* [25.06.2020]
- ✓ *Obecnie to polski prezydent - Andrzej Duda, stał się rzecznikiem interesów, nie tylko Polski i naszego regionu ale i całej Europy w relacjach ze Stanami Zjednoczonymi* [25.06.2020]
- ✓ *Prezydent Andrzej Duda laureatem nagrody Biało-czerwone róże portalu wPolityce.pl* [25.06.2020]
- ✓ *Przyjęcie mojego przyjaciela, prezydenta Polski Andrzeja Dudy, który wykonał niesamowitą pracę, jest dla mnie zaszczytem, Panie prezydencie, jestem wdzięczny za Pana wizytę i za Pana przyjaźń, nasza relacja jest wyjątkowa (Trump)* [25.06.2020]
- ✓ *Panie prezydencie dziękujemy za wszystko (słowa Pani sprzedawczyni na targu)* [26.06.2020]
- ✓ *To zaszczyt gościć prezydenta Dudę, przyjaciela (Donald Trump)* [26.06.2020]

„Fakty” TVN

- ✓ *Najlepszym wyborem jest wybór Andrzeja Dudy (J. Emilewicz)* [14.06.2020]
- ✓ *Mam dosyć wybierania czy kupię płaszczyk czy kupię buty jak przychodzi zima to jedno i drugie będzie realizowane, na tym polega normalna polityka* [20.06.2020]
- ✓ *Andrzej Duda pojawi się w USA jako pierwszy zagraniczny przywódca od czasu wybuchu pandemii (dziennikarz prowadzący wydanie)* [24.06.2020]
- ✓ *To się Andrzejowi Dudzie udało! (reporter - o wizycie w USA)* [24.06.2020]
- ✓ *Dziękuję panie Prezydencie, że dba Pan o każde miejsce pracy (Mateusz Morawiecki - wypowiedź przywołana w materiale prześmiewczym!)* [24.06.2020]
- ✓ *Pan Prezydent zawsze dba o wszystkie gminy i powiaty, pyta co jeszcze można zrobić (Mateusz Morawiecki - wypowiedź przywołana w materiale prześmiewczym!)* [24.06.2020]
- ✓ *Wielkim przywódcą jest pan Prezydent Andrzej Duda (Mateusz Morawiecki - wypowiedź przywołana w materiale prześmiewczym!)* [24.06.2020]

- ✓ *Obóz dobrej zmiany, na czele którego stoi Andrzej Duda, to obóz wolności (Jarosław Kaczyński - wypowiedź przywołana w trybie prześmiewczym!) [24.06.2020]*

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ *Pan Prezydent odnosi się z pełnym szacunkiem do każdego człowieka [17.06.2020]*
- ✓ *Od tamtego czasu nasza rzeczywistość znacząco się zmieniła. Od tamtego czasu, bo ja o to walczyłem [17.06.2020]*
- ✓ *A. Duda: Jestem pierwszym Prezydentem, który po tej przerwie w spotkaniach jest zaproszony do Białego Domu [18.06.2020]*
- ✓ *Prowadzący w studio: Andrzej Duda skierował do Sejmu ustawę o bonie turystycznym [18.06.2020]*
- ✓ *prezydent punktuje [21.06.2020]*
- ✓ *„Mocne wsparcie dla Andrzeja Dudy” [22.06.2020]*
- ✓ *Zawsze górali potrzebowali swojego wodza. Dawniej był nim Jagiełło a dzisiaj jest kto?! Duda! [23.06.2020]*
- ✓ *Prezydent przyjazny pracownikom [23.06.2020]*
- ✓ *J. Kaczyński: A. Duda musi zostać prezydentem Rzeczypospolitej [24.06.2020]*
- ✓ *A. Duda o sobie samym i wizycie w Białym Domu: Jest to pierwsza wizyta przywódcy zagranicznego w Stanach Zjednoczonych po okresie lockdownu [24.06.2020]*
- ✓ *Autorka materiału: Mocne wsparcie prezydent dostał od prezesa PiS [24.06.2020]*
- ✓ *J. Kaczyński: Jeśli dziś prezydent A. Duda jest w Stanach Zjednoczonych i prowadzi tam rozmowy o stosunkach polsko-amerykańskich, także w sferze nuklearnej to On walczy o wolność [24.06.2020]*
- ✓ *Autorka materiału: Tuż przed wizytą do stanów (USA) A. Duda zasugerował, że dopiero jego prezydentura dała Polakom poczucie bezpieczeństwa [24.06.2020]*
- ✓ *W trakcie materiału poświęconego kampanii R. Trzaskowskiego grupa zwolenników A. Dudy krzyczy: Andrzej Duda Prezydentem! Andrzej Duda Prezydentem! [24.06.2020]*
- ✓ *Pan Prezydent Duda radzi sobie w Polsce fantastycznie, jego praca jest rewelacyjna. Polacy uważają, że jest świetny. Nie uważam, że potrzebuje naszej pomocy (Donald Trump) [25.06.2020]*
- ✓ *Jak ja wyjeżdżałem do Stanów było troszkę inaczej, było wiele korupcji, złodziejstwa. Tego już nie ma, system jest uszczelniony, także robi dobrą robotę Prezydent i PiS (Tomasz Adamek, bokser) [25.06.2020].*

Negatywne prezentacje wizualne, jakie zostały odnotowane względem kandydata

„Wiadomości” TVP

- ✓ *Ukazane zdjęcie z rozmów w trakcie deszczu które zostały również pokazane na portalach społecznościowych [22.06.2020]*

„Fakty” TVN

- ✓ Na wiecu W. Kosiniaka-Kamysza pokazana wycięta sylwetka PAD z kartonu - odbierała mu powagę [14.06.2020]
- ✓ Podczas przytaczania słów PAD o Auschwitz pokazane jest jak się on "zawiesza" i mówi "Ale o co tu chodzi?", co odnosi się do tragedii z przeszłości, ale materiał celowo tym gra, żeby ukazać PAD w kiepskim świetle [14.06.2020]
- ✓ Na zdjęciu pod tęczową flagą jest ukazany jako wściekły, [14.06.2020]
- ✓ Ujęcia z wiecu PAD, kiedy w agresywny sposób mówi on o "ideologii LGBT" [14.06.2020]
- ✓ Nieciekawe zdjęcie PAD podczas przywołania jego tłumaczeń dla zagranicznych podmiotów, że on jest za różnorodnością [14.06.2020]
- ✓ Wycięta klatka z materiału wideo umieszczona na grafice z cytatem. Słaba jakość, niekorzystne światło. Grymas na twarzy [15.06.2020]
- ✓ Żywiołowa gestykulacja i nieprzyjemne miny podczas rozmowy z ludźmi o otoczeniu politycznym Rafała Trzaskowskiego [16.06.2020]
- ✓ Mina Andrzeja Dudy w tle do wprowadzenia do materiału, nieco cyniczna w porównaniu do pokazanego obok skupionego Rafała Trzaskowskiego na tym samym zdjęciu [18.06.2020]
- ✓ Andrzej Duda z całkowicie zaślepioną twarzą światłami od kamer dziennikarzy - wyglądał niekorzystnie, jak człowiek bez twarzy [24.06.2020]
- ✓ Przywołanie sprawy kukły z karykaturą prezydenta AD podpisem "ma władza pełną misję, ja służę jej podpisem" [25.06.2020]
- ✓ 3:57 minuta programu, ujęcie jak A. Duda i M. Morawiecki poprawiają sobie kamizelki budowlane, koszule, kołnierzyki itd. przed rozpoczęciem udzielania wywiadu [26.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

Nie odnotowano.

Pozytywne prezentacje wizualne, jakie zostały odnotowane względem kandydata

„Wiadomości” TVP

- ✓ Wyeksponowanie obok infografiki dotyczącej wzrostu wysokości płacy minimalnej [14.06.2020]
- ✓ Film pokazujący, że Andrzej Duda pomaga osobie, która źle się poczuła podczas wiecu [14.06.2020]
- ✓ Przedstawia się go jako pewnego siebie, charyzmatycznego kandydata na prezydenta posiadającego silne poparcie społeczeństwa. Dlatego w materiale prezentuje się go bez marynarki i na spotkaniu z wyborcami [16.06.2020]
- ✓ Andrzej Dudy otoczony przez liczny tłum na spotkaniu wyborczym skandujący "Andrzej Duda! - Pierwsza tura!" [17.06.2020]
- ✓ Ujęcia gdzie wychodzi np. z pomieszczenia i się uśmiecha, macha do zgromadzonych. Nic nie wnoszą, ale się pojawiają [18.06.2020]
- ✓ Wiele scen, gdzie Andrzej Duda stoi pośród swoich zwolenników podczas kampanii, często tłum bije brawo i skanduje w tle jego nazwisko [19.06.2020]

- ✓ Nagrania archiwalne, na których pokazane są dobre stosunki Andrzeja Dudy z prezydentem USA Donaldem Trumpem [19.06.2020]
- ✓ W tłumie osób podczas spotkań regionalnych, nawet podczas deszczu kontynuowanie przemówienia bez parasola na prośbę ludzi [20.06.2020]
- ✓ Ujęcia kiedy Donald Trump wyciąga rękę do Andrzeja Dudy powtórzone wielokrotnie [20.06.2020]
- ✓ W Białymstoku na placu Kościuszki wiec Rafała Trzaskowskiego. W tym samym miejscu, gdzie wczoraj z mieszkańcami spotkał się prezydent Andrzej Duda. Różnica we frekwencji zauważalna gołym okiem (tłum wokół Andrzeja Dudy, mała liczba osób obok Rafała Trzaskowskiego) [21.06.2020]
- ✓ Wśród uwielbiających go wiwatujących tłumów; pokazany jako uczynny uśmiechnięty gospodarz, pokazany jako orędownik nowelizacji w ramach polskiego rolnictwa; podpisywał umowy; zapowiadał większe dofinansowania, spotkania z ofiarami powodzi i przygotowania dla nich pakietu pomocy [22.06.2020]
- ✓ Materiał z wyjazdu Dudy do zalanych przez powódzie miejsc [23.06.2020]
- ✓ Ewidentnie podkreślone kolory w jednym materiale na korzyść A. Dudy + dodana patetyczna muzyka w tle [24.06.2020]
- ✓ Ujęcia gdzie prezydent się uśmiecha, macha do wyborców, ściska ich dłonie, gesty zwycięstwa, np. wyciągnięta pięść, wyciągnięte obie ręce w górę, robienie sobie zdjęć z wyborcami, nawet z dziećmi, zwolnione tempo materiału, gdy Andrzej Duda jedzie z Agatą Kornhauser-Dudą bryczką elegancko ubrany, uśmiech, kontynuowanie przemówienia w deszczu, ujęcie na uśmiechniętego prezydenta, który pyta wyborców czy kontynuować mimo to, częste ujęcia z Donaldem Trumpem, nawet jeśli akurat nie jest o nim mowa w materiale [24.06.2020]
- ✓ Ujęcia ze spotkania z prezydentem Donaldem Trumpem, wskazujące na przyjacielskie relacje [25.06.2020]
- ✓ Ujęcia z kampanii, gdzie prezydent Andrzej Duda pozdrawia swoich zwolenników, a tłum w tle skanduje jego nazwisko [25.06.2020]
- ✓ Fragmenty spotu amerykańskiego po wizycie prezydenta Andrzeja Dudy w Białym Domu. Puszczone jest podniosła muzyka, wykonane zostały ujęcia prezentujące dobre relacje pomiędzy oboma głowami państw [25.06.2020]
- ✓ Prezydent Andrzej Duda w trakcie swojej przemowy na spotkaniu wyborczym wziął na ręce kilkuletnią dziewczynę i mówił, że właśnie dla nich (w domyśle dzieci, młodego pokolenia) musimy się starać aby nie tylko byli dumni z Polski, ale też mogli ją dalej budować [26.06.2020]
- ✓ Kadry jak prezydent Andrzej Duda przytula ludzi, wyciąga do nich ręce, nachyla się do nich ze sceny i wita się z nimi, odbiera kwiaty i rysunki od dzieci [26.06.2020]
- ✓ Ujęcie jak bodajże członkinie zespołu ludowego śpiewają do stojącego przed nimi Andrzeja Dudy "żyj nam sto lat, żyj nam sto lat" [26.06.2020]

„Fakty” TVN

- ✓ Wśród tłumu ludzi uśmiechnięty witający się z nimi, migawki z pokazywaniem charakterystycznego znaku pokoju [16.06.2020]
- ✓ Prezentacja kandydata wśród biało czerwonych flag jak i wśród grupy ludzi w czasie spotkania w ramach kampanii wyborczej [22.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ Podczas obchodów - składa kwiaty, wypowiada się, Podczas wiecu, wśród tłumu ludzi trzymających napisy "DUDA 2020", wysiada z autokaru (macha do zebranego tłumu) [14.06.2020]
- ✓ Prezentacja wśród tłumu na wiecu kampanijnym- sugerująca wysokie poparcie dla kandydata w wyborach [16.06.2020]
- ✓ Zdjęcie prezentujące uśmiechniętego A. Dudę zestawione ze zdjęciem uśmiechniętego D. Trumpa [18.06.2020]
- ✓ Duda mówiący dziennikarzom o zaproszeniu do Białego Domu: przyszło dziś, a w tle słychać krzyki zwolenników: *Andrzej Duda! Andrzej Duda!* [18.06.2020]
- ✓ Duda witany chlebem przez uśmiechniętych i zadowolonych właścicieli piekarni [18.06.2020]
- ✓ Duda pokazany na wiecu w otoczeniu tłumu swoich zwolenników/potencjalnych wyborców itp., tłumaczący jak ważne jest zaproszenie do Waszyngtonu i spotkanie z prezydentem D. Trumpem [18.06.2020]
- ✓ Duda uśmiechnięty i zadowolony rozmawia i idzie obok D. Trumpa (zdjęcia archiwalne z poprzedniej wizyty w Waszyngtonie) [18.06.2020]
- ✓ Andrzej Duda na wiecu wśród entuzjastycznie nastawionych wobec niego osób [19.06.2020]
- ✓ Odmówił parasola gdy padał deszcz, bo jego wyborcy byli bez [20.06.2020]
- ✓ Przejazd PAD bryczką wśród tłumu wraz z małżonką podczas wizyty na Podhalu [23.06.2020]
- ✓ W trakcie programu wyemitowano 2,5 minutowa wypowiedź PAD w czasie rzeczywistym przed wylotem do USA [23.06.2020]
- ✓ Wielokrotnie można było zaobserwować ujęcia i kadry pokazujące uśmiechniętych A. Dudę i D. Trumpa, kiedy idą obok siebie i rozmawiają [24.06.2020]
- ✓ Zestawienie grafik pokazujących uśmiechniętego A. Dudę i D. Trumpa [24.06.2020]
- ✓ Pokazano fragment spotu wyborczego A. Dudy i w jego trakcie pojawia się napisana czerwoną czcionką informacja: 110 OFICJALNYCH WIZYT ZAGRANICZNYCH ANDRZEJA DUDY [24.06.2020]
- ✓ Wielokrotnie kadry i ujęcia pokazujące A. Dudę podczas rozmów z dziennikarzami i w trakcie konferencji prasowych, merytoryczny przekaz i przekonujący gesty [24.06.2020]
- ✓ A. Duda składa kwiaty pod pomnikiem Tadeusza Kościuszki, który został zdewastowany przez protestacyjnych w USA [24.06.2020]
- ✓ W zapowiedzi specjalnego materiału poświęconego wizycie A. Dudy w USA: kadry pokazujące Polską parę prezydencką (A. Duda z żoną A. Kornhauser-Dudą) obok amerykańskiej pary prezydenckiej (D. Trump i M. Trump) - uśmiechają się i machają do dziennikarzy [24.06.2020]

- ✓ W zapowiedzi specjalnego materiału poświęconego wizycie A. Dudy w USA: A. Duda wymienia mocny uścisk ręki z D Trumpem - kadrowanie na dłonie., W zapowiedzi specjalnego materiału poświęconego wizycie A. Dudy w USA: A. Duda i D. Trump podpisują oficjalne dokumenty o współpracy pomiędzy Polską a USA - siedzą przy oddzielnych stolikach, błyskają flesze aparatów [24.06.2020]
- ✓ Andrzej Duda podczas wizyty w Białym Domu, prezydent Donald Trump wita go brawami, obydwójce są uśmiechnięci [25.06.2020]
- ✓ Zdjęcie uśmiechniętego Andrzeja Dudy stojącego obok Donalda Trumpa, który trzyma kciuk podniesiony w górę [25.06.2020]
- ✓ Demonstracja Polaków mieszkających w USA podczas przejazdu limuzyny Andrzeja Dudy, machają biało - czerwonymi flagami i mają ze sobą plakaty z napisem "DUDA 2020" [25.06.2020]
- ✓ Zdjęcie, na którym Andrzej Duda siedzi i dokonuje wpisu do książki pamiątkowej, a Donald Trump stoi obok niego. Zdjęcie zostało zestawione ze słynną fotografią sprzed dwóch lat, gdzie podpisując umowę Andrzej Duda stał obok siedzącego Donalda Trumpa [25.06.2020]
- ✓ Andrzej Duda przemawia na konferencji razem z Donaldem Trumpem na tle polskich oraz amerykańskich flag, Andrzej Duda przemawiający na spotkaniu z przedstawicielami amerykańskiego biznesu w Polsce, na tle polskich oraz amerykańskich flag [25.06.2020]
- ✓ Andrzej Duda poprawiający wieniec, który złożył na pomniku ofiar [25.06.2020]
- ✓ Andrzej Duda przemawia na swoim wiecu, otoczony przez tłum ludzi, w tle polskie flagi oraz plakaty z napisem "DUDA 2020" [25.06.2020]
- ✓ Fragment spotu, na którym widać Andrzeja Dudę oraz dzieci, młodzież oraz seniorów z plakatami z napisem "DUDA 2020" [25.06.2020].

RAFAŁ TRZASKOWSKI

Negatywne określenia słowne, jakie pojawiły się w bezpośrednim stowarzyszeniu z kandydatem (cytaty)

„Wiadomości” TVP

- ✓ *Trzaskowski pozwoli ograbić Polaków?* [14.06.2020]
- ✓ *Dlaczego Rafał Trzaskowski mija się z prawdą?* [14.06.2020]
- ✓ *Konkretnie pytanie i mniej konkretna odpowiedź Rafała Trzaskowskiego* [14.06.2020]
- ✓ *Albo Pan Rafał Trzaskowski nie wie o czym mówi, albo celowo chce działać na szkodę Polski* [14.06.2020]
- ✓ *Trzeba oczywiście rozmawiać ze środowiskami żydowskimi i ten problem próbować rozwiązać. (słowa Trzaskowskiego zestawione z słowami Kaczyńskiego "Polska żadnych zobowiązań nie ma")* [14.06.2020]
- ✓ *Trzaskowski odbierze Polakom 200 miliardów?* [15.06.2020]
- ✓ *Sute pensje współpracowników Trzaskowskiego* [16.06.2020]
- ✓ *Prywatny folwark Pana Rafała Trzaskowskiego i jego ekipy żyje sobie niczym pączek w maśle* [16.06.2020]
- ✓ *Mamy dość hipokryzji Trzaskowskiego* [16.06.2020]
- ✓ *Rafał Trzaskowski kluczy a zdaniem wielu nawet manipuluje faktami* [16.06.2020]
- ✓ *Rafał Trzaskowski jest typowym politykiem Platformy Obywatelskiej, czyli dużo mów, mało robi, a w dodatku mija się z prawdą* [16.06.2020]
- ✓ *Dla wielu Trzaskowski stał się symbolem skąpstwa i bezduszności* [16.06.2020]
- ✓ *Będzie to typowy prezydent partyjny (ekspert)* [17.06.2020]
- ✓ *Bagaż politycznych powiązań może być dla RT sporym obciążeniem (dziennikarz)* [17.06.2020]
- ✓ *RT pojawia się na wiecach sam (dziennikarz)* [17.06.2020]
- ✓ *Emocje wzięły górę, dlatego rzeczywiście nie najlepiej w tej debacie wypadł, miałem wrażenie, że nie ma żadnych wyrażeń mimicznych na jego twarzy, skupiony, ostry wzrok. Jakaś taka złość i agresja* [18.06.2020]
- ✓ *Po debacie Trzaskowski opuścił budynek telewizji polskiej wcześniej niż było to ustalone, łamiąc w ten sposób reguły* [18.06.2020]
- ✓ *Trzaskowski, ku zaskoczeniu nawet części jego zwolenników, w debacie wypadł poniżej oczekiwań* [18.06.2020]
- ✓ *Wydaje mi się, że Trzaskowski wypadł poniżej oczekiwań, nie przygotował żadnego zagrania* [18.06.2020]
- ✓ *Parę wypowiedzi Rafała Trzaskowskiego w tych sprawach najważniejszych, to były tak naprawdę uniki* [18.06.2020]
- ✓ *Rafał dwa miliony bezrobotnych Trzaskowski* [19.06.2020]
- ✓ *Sztab wyborczy Prezydenta Dudy oskarża Trzaskowskiego o kłamstwa i idzie do sądu* [19.06.2020]

- ✓ *Zwłaszcza, że dziś kandydat Platformy Obywatelskiej na prezydenta nawet nie pamiętał, że kilka lat temu w Sejmie nie chciał, żeby obniżyć Polakom wiek emerytalny [20.06.2020]*
- ✓ *My nie pozwolimy Rafałowi Trzaskowskiemu, ani jego partii Platformie Obywatelskiej na dalsze okłamywanie Polaków. Stąd nasza akcja - Rafał nie kłam [20.06.2020]*
- ✓ *Prowadząca w studio: To największa wpadka tej kampanii, komentując nawet przychylne kandydatowi PO (R. Trzaskowskiemu) media. R. Trzaskowski gubi się w sprawie wieku emerytalnego, na pytanie dlaczego nie głosował za jego obniżeniem odpowiada: że nie był wtedy posłem, po czym przypomina sobie, że zasiadał jednak w poselskich ławach, ale zaprzecza aby brał udział w takim głosowaniu. Wreszcie przyznaje, że był przeciwko obniżeniu wieku emerytalnego. Jak Polacy ocenią taką postawę [21.06.2020]*
- ✓ *Autor materiału: W 2016 r R. Trzaskowski (w sejmie) zajmował się tematyką europejską. Jako poseł był współautorem rezolucji Parlamentu Europejskiego, krytycznej wobec Polski. O tych niezbyt odległych czasach musiał R. Trzaskowskiemu przypomnieć jego partyjny kolega S. Nitras. Kandydat PO jak to mówią postanowił skorygować swoją wypowiedź [21.06.2020]*
- ✓ *R. Trzaskowski: Przepraszam bardzo, bo pan poseł zwrócił mi uwagę, że cztery lata temu oczywiście byłem posłem. Natomiast wtedy nie przypominam sobie żebyśmy głosowali nad podniesieniem wieku emerytalnego. Więc to jest bardzo istotne żeby wszystko korygować bo to jest dziś ważne aby korygować wszystko. Cztery lata temu byłem posłem bardzo dumnym posłem ale nie przypominam sobie, abyśmy głosowali nad podniesieniem ani obniżeniem wieku emerytalnego. Dziękuję bardzo [21.06.2020]*
- ✓ *Autor materiału: Ta korekta (o głosowaniu nad ustawą o zmianie wieku emerytalnego) również nie okazała się prawdziwa... (w pracach nad) obniżeniem wieku emerytalnego dla kobiet do 60 r. ż. i mężczyzn do 65 r. ż. R. Trzaskowski jako poseł brał udział (...) i był przeciw. Mówiąc wprost był za tym, aby Polacy pracowali dłużej [21.06.2020]*
- ✓ *E. Rafalska: Jaka jest wiarygodność kogoś (R. Trzaskowskiego) kto nie pamięta jak głosował (ws. ustawy o zmianie wieku emerytalnego). za chwilę nie pamięta czy był wtedy posłem [21.06.2020]*
- ✓ *Autor materiału: Pokrętne tłumaczenia kandydata PO (R. Trzaskowskiego) część mediów nazwała poważną wizerunkową wpadką [21.06.2020]*
- ✓ *Przechodzień o R. Trzaskowskim: Nie można ufać komuś kto zmienia zdanie momentalnie i zapomina co było wcześniej [21.06.2020]*
- ✓ *Autor materiału: Po fali burzy i krytyki podejście nr trzy i w końcu zgodna z prawdą wypowiedź: (R. Trzaskowski sam o sobie) Rzeczywiście wtedy było głosowanie za obniżeniem wieku emerytalnego i zagłosowałem przeciw [21.06.2020]*
- ✓ *Autor materiału: Wiceprzewodniczący PO (Trzaskowski) partii, która podwyższała Polakom wiek emerytalny, a następnie po czterech latach była przeciwko jego obniżeniu twierdzi, że zmienił zdanie. Pojawia się pytanie o wiarygodność takiej deklaracji [21.06.2020]*
- ✓ *A. Bielan: Po raz kolejny apelujemy do R. Trzaskowskiego: Rafał nie kłam. Rafał nie kłam ws. wieku emerytalnego [21.06.2020]*
- ✓ *Autor materiału: tym bardziej, że R. Trzaskowski często zmienia zdanie [21.06.2020]*

- ✓ Ekspert-komentator: R. Trzaskowski chciałby zapomnieć o ośmiu latach rządów PO-PSL o swojej roli w tych rządach, o tym jak przyjmował uchodźców, o tym jak podnosił wiek emerytalny, a później próbował zatrzymać jego obniżenie i na pewno chciałby zapomnieć o wszystkim co wydarzyło się złego w Warszawie [21.06.2020]
- ✓ Autor materiału: Zaskakujące, że o doklejeniu się do rzeczywistości mówi ktoś (R. Trzaskowski), kto chwilę wcześniej nie pamiętał nawet, że był posłem. I dwukrotnie mijał się z prawdą w tak ważnej dla Polaków kwestii. [21.06.2020]
- ✓ W Białymstoku na pl. Kościuszki wiec R. Trzaskowskiego w tym samym miejscu gdzie wczoraj z mieszkańcami spotkał się prezydent A. Duda, różnica we frekwencji zauważalna jest gołym okiem [21.06.2020]
- ✓ Publiczne poniżanie wyborców, czyli arogancka kampania (belka) [23.06.2020]
- ✓ RT dziesięciokrotnie zawyżył liczbę osób, które rzekomo straciły pracę [23.06.2020]
- ✓ Jak Pan śmie w ogóle wypowiadać takie słowa?! (P. Duda) [23.06.2020]
- ✓ Za rządów koalicji PO-PSL, kiedy RT był ministrem, liczba bezrobotnych w Polsce przekraczała milion 700 tys osób [23.06.2020]
- ✓ Gdzie Pan wtedy był, Panie Trzaskowski w 2015 roku?! (P. Duda) [23.06.2020]
- ✓ Zwycięstwo kandydata opozycji będzie oznaczało podniesienie wieku emerytalnego (dziennikarz prowadzący wydanie) [23.06.2020]
- ✓ Trzaskowski od tego nie ucieknie, bo on ma w DNA Platformy Obywatelskiej, że jest zatwardziałym liberałem (P. Duda) [23.06.2020]
- ✓ "Rafał nie kłam - spot wyborczy" (reporter) [23.06.2020]
- ✓ Pan Trzaskowski ma w programie kłamanie (kobieta - przechodzeń) [23.06.2020]
- ✓ Kampania arogancji kandydata Platformy (pasek - belka) [23.06.2020]
- ✓ RT zaatakował mężczyznę, który brzmiał jak Polak, choć mówił po angielsku (rep.) [23.06.2020]
- ✓ Trzaskowski żyje w świecie oderwanym od rzeczywistości, w której żyje większość Polaków (rep.) [23.06.2020]
- ✓ Nerwowo zareagował RT [23.06.2020]
- ✓ Nie brakuje opinii, że irytacja RT wynika z faktu, że ma on problemy z formułowaniem myśli po polsku (rep.) [23.06.2020]
- ✓ RT przekroczył granice śmieszności (rep.) [23.06.2020]
- ✓ Nadmiar narcyzmu na pewno szkodzi (P. Lisicki) [23.06.2020]
- ✓ RT jest krytykowany za atakowanie zwykłych ludzi (rep.) [23.06.2020]
- ✓ On [RT] wywodzi się z tych elit komunistycznych, które miały troszkę lepiej (T. Sakiewicz) [23.06.2020]
- ✓ Ludzie służb wspierają Trzaskowskiego (pasek - belka) [23.06.2020]
- ✓ Większość ekspertów Trzaskowskiego to żołnierze sił zbrojnych PRL (rep.) [23.06.2020]
- ✓ RT jest politykiem, który chce utrzymać Polskę w niemiecko-rosyjskiej strefie wpływu (A. Stankowski) [23.06.2020]
- ✓ Nie brak opinii, że na Kremlu trzymają kciuki za wyborczy sukces wiceprzewodniczącego Platformy Obywatelskiej, który ubiega się o fotel prezydenta - twórca materiału [24.06.2020]

- ✓ *Mam program - tym się różnię między innymi od Rafała Trzaskowskiego. On ma nad sobą prezesa, ale nie ma programu, ja mam program i nie mam nad sobą prezesa - Władysław Kosiniak-Kamysz [24.06.2020]*
- ✓ *Na razie wiceprzewodniczący Platformy Obywatelskiej musi jednak znaleźć pomysł, jak rozwiązać problem stołecznych ścieków, które znowu trafiły do Wisły - twórca materiału [24.06.2020]*
- ✓ *On jest tyle samo warty co program Małgorzaty Kidawy-Błońskiej, po kilku dniach może się zdematerializować [26.06.2020]*
- ✓ *Jego podejście do obietnic wyborczych w Warszawie jest jasną wskazówką, że on tego nie traktuje poważnie. Ci ludzie uważają, że w kampanii można powiedzieć dosłownie wszystko [26.06.2020].*

„Fakty” TVN

- ✓ *Autor materiału: Wynik powyżej 30% w I turze był zawsze mocnym punktem wyjścia do walki o zwycięstwo, Rafał Trzaskowski na razie w sondażu, tego nie pułapu pokonuje [15.06.2020]*
- ✓ *Jego wygrana oznaczałaby ciężki kryzys polityczny, społeczny i moralny [16.06.2020]*
- ✓ *Trzaskowski popełnił błąd [20.06.2020]*
- ✓ *Chcę dokumentacji i sposobu działania wobec młodzieży, które po prostu mają na celu wychowanie w pedofilii uczynić obowiązkiem samorządu, a Pan Trzaskowski temu patronuje, on to wspiera [26.06.2020]*

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ *Rafał Trzaskowski jest niemym kandydatem, nie potrafi odpowiedzieć na 5 prostych pytań tak albo nie [16.06.2020]*
- ✓ *Jeżeli on zarzuca MON niszczenie armii kiedy MON doprowadziło do porozumienia USA i NATO w sprawie możliwości stacjonowania tutaj wojsk, kiedy stworzono WOT, których skuteczność działania wszyscy uznali, jeżeli zarzuca brak wzmocnienia wyposażenia w nowe uzbrojenie, wtedy kiedy zawarty został kontrakt na rakiety Patriot - to znaczy że realizuje NIEPOLSKIE INTERESY [16.06.2020]*
- ✓ *Trzeba przypomnieć co mówił pan Trzaskowski na temat obniżenia wieku emerytalnego przez nas - mówił że to jest katastrofa budżetowa [16.06.2020]*
- ✓ *Rafał Trzaskowski nazwał podwyższenie wieku emerytalnego wysiłkiem modernizacyjnym. Proszę państwa, no co za bezczelność [16.06.2020]*
- ✓ *PiS uderza w Rafała Trzaskowskiego spotem reklamowym "Rafał nie kłam" [20.06.2020]*
- ✓ *Cześć Rafał. To ja, Polska. Mało się znamy (puszczony fragment spotu reklamowego "Rafał nie kłam") [20.06.2020]*
- ✓ *Jedyne co Polska od Ciebie dostała to rozwożone toksyczne szambo (fragment spotu) [20.06.2020]*
- ✓ *PiS punktuje Rafała Trzaskowskiego, który dwukrotnie minął się z prawdą pytany jak głosował (reporter) [21.06.2020]*

- ✓ *Nie wierzcie mu [RT], bo albo kłamie albo jest niezrównoważony (A. Duda) [21.06.2020]*
- ✓ *Premier zarzuca Rafałowi Trzaskowskiemu - tu cytuję - lekceważący stosunek do prawdy (reporter) [21.06.2020]*
- ✓ *[RT] wczoraj udzielił sprzecznych wypowiedzi (reporter) [21.06.2020]*
- ✓ *Rafał Trzaskowski jest nieodrodnym dzieckiem marketingu politycznego pana Donalda Tuska (M. Morawiecki) [21.06.2020]*
- ✓ *Dziecko marketingu politycznego Donalda Tuska [22.06.2020]*
- ✓ *Pokazuje papugę, pokazuje psa, ale ani słowa nie mówi o programie [22.06.2020]*
- ✓ *Za 5 dni mamy wybory, a Rafał Trzaskowski wciąż nie chce powiedzieć z jakim programem wyborczym startuje (Adam Bielan) [23.06.2020]*
- ✓ *Do dwóch imion Rafała Trzaskowskiego lenistwo i kłamstwo trzeba dodać imię nieudolność. (Mateusz Morawiecki) [23.06.2020]*
- ✓ *Rafał Trzaskowski ma długą historię co najmniej mijania się z prawdą, zmieniania zdania o 180 stopni i czarowania wyborców (Radosław Fogiel - odpowiedzialny za kampanię Dudy) [23.06.2020]*
- ✓ *Przy okazji Prezydentowi Trzaskowskiemu oberwało się za awarię Czajki czy repywatyzację (komentator) [23.06.2020]*
- ✓ *Rafał nie kłam (baner przeciwników Trzaskowskiego w czasie jego wystąpień) [24.06.2020]*
- ✓ *Ma w sobie tyle pogardy dla swoich wyborców, że nawet programu nie zdążył przygotować, że mówi, że może będzie w piątek (Sz. Hołownia) [24.06.2020]*
- ✓ *Rafał nie kłam [26.06.2020]*
- ✓ *Kandydat PO mija się z prawdą często wprowadza w błąd swoich wyborców [26.06.2020]*
- ✓ *Rafał Trzaskowski nie ustrzegł się błędów [26.06.2020]*

Pozytywne określenia słowne, jakie pojawiły się w bezpośrednim stowarzyszeniu z kandydatem (cytaty)

„Wiadomości” TVP

- ✓ *Trzaskowski nie rywalizuje z Andrzejem Dudą, który jest de facto nikim (przedstawione jako słowa nagonki na prezydenta, wypowiedziane przez publicystów w mediach prywatnych jak Tok Fm, Gazeta Wyborcza itp.) [14.06.2020]*
- ✓ *RT prowadzi absolutnie samodzielną kampanię (B. Budka) [17.06.2020]*
- ✓ *Silny Prezydent wspólna Polska [19.06.2020]*
- ✓ *Autor materiału: W Augustowie Kandydat PO (R. Trzaskowski) złożył deklarację o gotowości do współpracy z rządem Pis-u [21.06.2020]*
- ✓ *R. Trzaskowski: Będę współpracował z rządem, będę oferował rządowi swoją otwartą rękę, tak żeby pomagać pozyskiwać unijne pieniądze [21.06.2020]*

„Fakty” TVN

- ✓ *"Dziś decydowanie bliżej mi do Trzaskowskiego" [14.06.2020]*

- ✓ *Rafał Trzaskowski odpowiada na to: mamy dość dzielenia Polaków i dość tematów zastępczych. Kandydat Platformy stawia na odbudowę wspólnoty [15.06.2020]*
- ✓ *Jako nowy prezydent Polski odbuduję naszą wspólnotę [16.06.2020]*
- ✓ *Ja będę silnym prezydentem i osobą całkowicie niezależną [18.06.2020]*
- ✓ *Trzaskowski pokazuje się wszędzie z samorządowcami podkreślając ich niezależność wobec władzy [18.06.2020]*
- ✓ *Trzaskowski stara się unikać tego tematu, odpowiada niezmiennie (w kontekście sporu światopoglądowego stałość poglądów Trzaskowskiego jest traktowana w materiale na plus) [18.06.2020]*
- ✓ *Za tym kandydatem także flagi unijne (za Andrzejem Dudą już nie, chociaż dziś podkreśla korzyści z członkostwa w UE) [18.06.2020]*
- ✓ *Przewaga Rafała Trzaskowskiego jest minimalna, ale tu, to on jest na czele (dziennikarz) [22.06.2020]*
- ✓ *Jest to wielki zaszczyt dla miasta Suwałk, że pan prezydent Trzaskowski jest tutaj obecny [24.06.2020]*
- ✓ *Człowiek, który ma tak olbrzymie doświadczenie [24.06.2020]*
- ✓ *Rafał Trzaskowski wygrywa z Andrzejem Dudą przed sądem [24.06.2020]*
- ✓ *Rafał Trzaskowski nie kłamał, mówiąc o milionie osób bez pracy [24.06.2020]*
- ✓ *A jeżeli do drugiej tury wejdzie Rafał Trzaskowski, wejdzie Platforma Obywatelska, oczywiście, że ja na niego zagłosuję w tym momencie [24.06.2020]*
- ✓ *Możemy mieć prezydenta samorządowca, europejskiego formatu, ministerialnego formatu i człowieka, z którym naprawdę można iść wypić piwo (Borys Budka) [25.06.2020]*
- ✓ *Ja jestem w bardzo dobrej formie (R. Trzaskowski) [25.06.2020]*

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ *Języki obce są mocną stroną Rafała Trzaskowskiego [22.06.2020]*
- ✓ *Rafał Trzaskowski podczas swojej półtora rocznej kadencji prezydentury w Warszawie spełnił większość swoich obietnic [26.06.2020]*

Negatywne prezentacje wizualne, jakie zostały odnotowane względem kandydata

„Wiadomości” TVP

- ✓ *Zmontowano materiał w taki sposób, że pokazano kandydata RT jako obojętnego na krzywdę obywateli. w trakcie jednego ze swoich przemówień we Wrocławiu, ktoś na publiczności zemdłał i zaczęto wołać lekarza. Trzaskowski usłyszał to zawołał pomoc i po chwili rzekomo kontynuował wypowiedź jak gdyby nigdy nic. Sytuacja była przedstawiona w taki sposób, że miała pokazywać "znieczulicę" Rafała Trzaskowskiego. Dla porównania wstawiono materiał z wystąpienia Andrzeja Dudy, gdzie również ktoś zemdłał i ten rzekomo zszedł z mównicy i odprowadził ją do karetki [14.06.2020]*
- ✓ *Nagrany z kamerki w telefonie filmik jak Trzaskowski stoi i próbuje rozmawiać ze stojącym i skandującym tłumem "idź do domu" [14.06.2020]*

- ✓ Rafał Trzaskowski odpowiadający na pytania dziennikarzy wygląda na zestresowanego, spoconego [15.06.2020]
- ✓ Rafał Trzaskowski przedstawiony podczas nerwowej wymiany zdań z ekologami [15.06.2020]
- ✓ Rafał Trzaskowski przedstawiony gdy siedzi znudzony w ławach sejmowych [15.06.2020]
- ✓ Fragment wypowiedzi Trzaskowskiego, w którym słyszymy, że "Warszawę nie stać na to" a reszta jest wyciszona [16.06.2020]
- ✓ Fragment wypowiedzi Trzaskowskiego, w którym wypowiada się bardzo donośnym głosem [16.06.2020]
- ✓ Ukazany grymas na twarzy, niezdecydowanie, zamyślenie, jakby zabrakło mu argumentów [18.06.2020]
- ✓ Rafał Trzaskowski jest pokazywany mówiąc do mikrofonu w złej jakości dźwięku [20.06.2020]
- ✓ Kiedy R. Trzaskowski pokazywany jest w trakcie prostowania swojej wypowiedzi o wieku emerytalnym i tego jak w jego sprawie głosował, za mocno gestykułuje i za szybko chce uciąć temat. Następuje wrażenie chaosu w jego wypowiedzi [21.06.2020]
- ✓ zapowiedź programu "finał kampanii TVP" ujęcie Rafała Trzaskowskiego pytanego o głosowanie za podwyższeniem wieku emerytalnego 4 lata temu z przyciemnionym obrazem, zbliżającą się kamerą na twarz R. Trzaskowskiego w tle z potęgującą napięcie muzyką [22.06.2020]
- ✓ Trzaskowski na zdjęciach z przeszłości stojący pod filarem - osamotniony i przestraszony [23.06.2020]
- ✓ RT wyszarzony podczas rozmowy w Onet Rano, kiedy mówi o 500+ [23.06.2020]
- ✓ ujęcie i nagłe zbliżenie na RT, kiedy mówi o 500+ [23.06.2020]
- ✓ RT - przesterowany głos z jego publicznej wypowiedzi, kiedy mówi o 500+ [23.06.2020]
- ✓ Wielokrotne pokazywanie ujęcia, kiedy to RT agresywnie wskazuje palcem na człowieka, który zadał mu pytanie po angielsku. Twórcy materiału wyraźnie celowo kilkakrotnie przywołali to ujęcie, na którym RT protekcyjnie się do niego zwraca [23.06.2020]
- ✓ na materiale jest rozmyty, bez swoich zwolenników co ma wywołać wrażenia braku większego poparcia czy też problemy z organizacją spotkań [25.06.2020]

„Fakty” TVN

Nie odnotowano.

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ Pokazano transparenty przeciwników Trzaskowskiego, przedstawiające jego wizerunek w satyryczny sposób - z rondlem na głowie, trzymającego w ręku transparenty PRECZ PIS I ADOPCJA DZIECI DLA GEJÓW i na tęczowej cysternie wylewającej ścieki do Wisły [16.06.2020]
- ✓ Prezentacja sylwetki z profilu, tj. z boku. Prezentacja kandydata w ścisłości ludzi [19.06.2020]
- ✓ Animacja jak wydłuża mu się nos na wzór Pinokia [26.06.2020]

Pozytywne prezentacje wizualne, jakie zostały odnotowane względem kandydata

„Wiadomości” TVP

- ✓ Rafał Trzaskowski rozmawia z entuzjastycznie nastawionymi wobec niego ludźmi podczas swojego wiecu wyborczego [15.06.2020]
- ✓ Pokazany kadr z kampanii jak siada przy stole z rolnikami i rozmawia z nimi [19.06.2020]
- ✓ Wręczanie kwiatów Rafałowi Trzaskowskiemu [19.06.2020]
- ✓ Dopasowywanie się do pogody pojawia się na spotkaniach bez względu na warunki pogodowe [19.06.2020]
- ✓ Poprzez rozmowy pokazuje siebie np. anegdota o parasolu którym przykryje wszystkich jak zostanie prezydentem [19.06.2020]
- ✓ Kilukrotnie pokazano R. Trzaskowskiego kiedy przemawia do swoich do dużej ilości swoich zwolenników zgromadzonych na wiecach - ujęcia korzystne [21.06.2020]
- ✓ R. Trzaskowski idący na spotkanie wyborcze uśmiechnięty, witający się ze swoimi zwolennikami [21.06.2020]
- ✓ R. Trzaskowski po zakończonym przemówieniu na wiecu podaje rękę małej dziewczynce w tle słysząc okrzyki: Rafał! Rafał! [21.06.2020]
- ✓ W spocie reklamującym program TVP o wyborach kilukrotnie widać migawkę R. Trzaskowski w czasie jego spotkań kampanijnych - dobre, dynamiczne, pozytywne ujęcie [21.06.2020]

„Fakty” TVN

- ✓ Rafał Trzaskowski na wiecu we Wrocławiu stojący wśród licznie zgromadzonych osób, które wiwatują i biją mu brawo (ujęcia z drona, zwiększenie wrażenia liczebności zgromadzonych osób) [14.06.2020]
- ✓ Rafał Trzaskowski uśmiechnięty na wiecu, machający do tłumu i wypowiedź autora materiału w tle o tym, że Rafał Trzaskowski ma dość dzielenia Polaków i dość tematów zastępczych. Kandydat Platformy stawia na odbudowę wspólnoty [15.06.2020]
- ✓ R. Trzaskowski pokazywany kilukrotnie (w różnych materiałach) w trakcie spotkań z wyborcami, na wiecach, podczas spacerów itp. przekonujący, że rozumie Polaków, używając określenia, które autor materiału przedstawia jako hasło wyborcze kandydata Mamy Dość [15.06.2020]
- ✓ Ujęcie z drona pokazujące tłum ludzi otaczający kandydata R. Trzaskowskiego, który skanduje Rafał! Rafał! Rafał! [15.06.2020]
- ✓ Na zestawieniu zdjęć, z wizerunkiem Rafała Trzaskowskiego, Jarosława Kaczyńskiego i Andrzeja Dudy, jego obraz jest największy, jako jedyny uśmiecha się, budzi sympatię bardziej niż pozostali przedstawieni na zestawieniu [16.06.2020]
- ✓ Na konferencji prasowej w otoczeniu kombatanek Powstania Warszawskiego, Zdjęcie w tle prowadzącej - Trzaskowski jako jedyny spośród 5 kandydatów na tle tłumu ludzi (wypada najbardziej pozytywnie spośród pozostałych) [17.06.2020]
- ✓ Kilukrotnie przedstawiony podczas rozmów z obywatelami i z uśmiechem [18.06.2020]

- ✓ Cały materiał jest poświęcony temu kandydatowi, ujęcia z wieców i spotkań, dobre światło, korzystne kadry [21.06.2020]
- ✓ Trzaskowski ukazany przy wizualizacji przychylnego dla niego sondażu, w którym obejmuje prowadzenie w drugiej turze [22.06.2020]
- ✓ Rafał Trzaskowski w pokazywany jest w ciągłym ruchu (idąc na spotkanie, wysiadając z busa oklejonego jego wizerunkiem) [22.06.2020]
- ✓ spotyka się z przedstawicielami LOT-u oraz nauczycielami [22.06.2020]
- ✓ Fragment spotu R. Trzaskowskiego na, którym ukazane są jego zdjęcia z dzieciństwa [22.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ Prezentacja wśród biało czerwonych flag [19.06.2020]
- ✓ Po przywołanym cytacie M. Morawieckiego o tym, że RT jest dzieckiem marketingu politycznego Donalda Tuska - ujęcie na RT, który przy aplauzie mówi "Ja jestem dzieckiem Andrzeja i Teresy Trzaskowskich". Całe ujęcie pozytywnie pokazuje kandydata, który skutecznie odrzuca zarzut premiera [21.06.2020]
- ✓ Zaprezentowany został fragment spotu wyborczego kandydata [22.06.2020]
- ✓ Zaprezentowane zostały sytuacje, w których Rafał Trzaskowski swobodnie wypowiada się w innych językach: po angielsku i francusku [22.06.2020]
- ✓ Cały materiał kilkuminutowy poświęcony tylko jemu, z rozpiską prowadzonej kampanii, mapką miejsc gdzie był/będzie, w tłumie wiwatujących osób [24.06.2020]
- ✓ Pokazanie się z rodziną (żoną) podczas ostatniego wiecu [26.06.2020]

SZYMON HOŁOWNIA

Negatywne określenia słowne, jakie pojawiły się w bezpośrednim stowarzyszeniu z kandydatem (cytaty)

„Wiadomości” TVP

Nie odnotowano.

„Fakty” TVN

- ✓ *Przedwczesna decyzja o głosowaniu na Trzaskowskiego w drugiej turze (...) później nie chciał jej powtórzyć* (reporter) [24.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

Nie odnotowano.

Pozytywne określenia słowne, jakie pojawiły się w bezpośrednim stowarzyszeniu z kandydatem (cytaty)

„Wiadomości” TVP

- ✓ *Sondaże drugiej tury są dla niego korzystne* [25.06.2020]
- ✓ *Szymon Hołownia przypomniał, że ma kilkanaście dokumentów programowych na swoją ewentualną prezydenturę. (następnie ujęcie jak Szymon Hołownia wymienia nazwy swoich dokumentów, co przedstawia go w dobrym świetle w kontraście do późniejszych wypowiedzi o np. Rafale Trzaskowskim)* [26.06.2020]

„Fakty” TVN

- ✓ *(O katastrofie klimatycznej w programie wyborczym) Mamy co najmniej trzech kandydatów którzy potraktowali ten temat poważnie, to: Rafał Trzaskowski, Szymon Hołownia i Robert Biedroń* [19.06.2020]
- ✓ *Ja od wielkich konwencji wolę spotkania i tak chciałbym robić nie tylko kampanię, ale i prezydenturę (Hołownia sam o sobie)* [20.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ *Szymon Hołownia przedstawił trzy filary programu rodzinnego* [18.06.2020]
- ✓ *Prowadząca w Studio: S. Hołownia przemierzał Śląsk* [24.06.2020]
- ✓ *Autor materiału: To ma być uderzenie które ma dać S. Hołowni miejsce w drugiej turze* [24.06.2020]
- ✓ *Autor materiału: W ostatnich godzinach kampanii 15 tysięcy jego wolontariuszy (S. Hołowni) w 100 miejscowościach ma chodzić od drzwi do drzwi i namawiać do głosowania* [24.06.2020]
- ✓ *Młoda uśmiechnięta kobieta, wychylając się z okna krzyczy w kierunku S. Hołowni: Powodzenia! Trzymam kciuki!* [24.06.2020]
- ✓ *S. Hołownia: Jesteśmy w stanie osiągnąć 30%* [24.06.2020]

- ✓ *Jest uczciwy, mądry i troszczy się o swoją rodzinę (żona)* [26.06.2020]

Negatywne prezentacje wizualne, jakie zostały odnotowane względem kandydata

„Wiadomości” TVP

- ✓ Ukazanie z nerwową gestykulacją [14.06.2020]

„Fakty” TVN

- ✓ Wybrany został fragment spotkania z wyborcami, podczas którego SH wymachuje ręką i krzyczy, że wciąż musimy z kimś walczyć. Wygląda dodatkowo niekorzystnie, ponieważ razi go słońce, jest spocony i przyryka 1 oko [14.06.2020]
- ✓ Dziennikarz pyta Hołownię "Wyspany, gotowy?" Hołownia stoi mrużąc oczy, jest wcześnie rano, ma worki pod oczami i odpowiada "Wyspany to zdecydowanie za dużo powiedziane na tym etapie kampanii" [26.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ W trakcie wypowiedzi kandydata oświetlenie niekorzystnie wpływa na twarz kandydata [16.06.2020]
- ✓ Nieszczególnie korzystne ujęcie na grafice zapowiadającej program Gość Wydarzeń - Szymon Hołownia uchwycony jest kiedy ma otwarte usta [24.06.2020]

Pozytywne prezentacje wizualne, jakie zostały odnotowane względem kandydata

„Wiadomości” TVP

- ✓ Posiadanie tłumacza na język migowy i spotkanie z niepełnosprawnymi [22.06.2020]
- ✓ ujęcia jak macha do wyborców, jest uśmiechnięty, radosna atmosfera [22.06.2020]
- ✓

„Fakty” TVN

- ✓ witający się ze swoim komitetem, warto zaznaczyć że jako jedyny podczas swoich wypowiedzi ma tłumacza na język migowy [16.06.2020]
- ✓ Hołownia chodzi po autobusie miejskim rozdając gadżety i mówi do starszej pani "Proszę o nas i o mnie pamiętać 28-ego czerwca" [26.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ Prezentacja pełnej sylwetki kandydata wysiadającego z pojazdu kampanijnego [16.06.2020]
- ✓ Kandydat na spotkaniu z wyborcami otrzymuje od dziewczynki maskotkę/lalkę, którą z uśmiechem przyjmuje. Wokół niego na drugim planie jego zadowoleni zwolnicy trzymają kartki z hasłem Hołownia 2020. Za nim widać duży plakat wyborczy [18.06.2020]
- ✓ Szymon Hołownia przedstawiony podczas swojej konferencji z dziennikarzami na tle schroniska dla zwierząt [19.06.2020]

- ✓ Fragment rodzinnego filmiku nagranych przez Szymona Hołownię z okazji Dnia Ojca [23.06.2020]
- ✓ S. Hołownia idzie wraz ze swoim sztabem wśród swoich zwolenników, wokół ludzie skandują: Szymon! Szymon! [24.06.2020]
- ✓ S. Hołownia na swoim wiecu otoczony swoimi zwolennikami, którzy trzymają banery z jego hasłami: Szymon ma mój głos, przemawia i zachęca do głosowania. Ludzie wiwatują jest zauważalna pozytywna atmosfera [24.06.2020]
- ✓ Autor materiału: Mówi że na ostatniej prostej wszyscy kandydaci dają z siebie wszystko: a w tym czasie ujęcie pokazuje (od tyłu) bus S. Hołowni jadący drogą - widać dzięki temu hasło: Hołownia Prezydent Wszystkich Polaków [24.06.2020]
- ✓ Szymon Hołownia składający wieniec na pomniku ofiar, Kandydat idzie z grupą swoich zwolenników machając i uśmiechając się, Kandydat wita się z wyborcami, którzy przyszli na spotkanie [25.06.2020]

WŁADYSŁAW KOSINIAK-KAMYSZ

Negatywne określenia słowne, jakie pojawiły się w bezpośrednim stowarzyszeniu z kandydatem (cytaty)

„Wiadomości” TVP

Nie odnotowano.

„Fakty” TVN

Nie odnotowano.

„Wydarzenia” Polsatu

Nie odnotowano.

Pozytywne określenia słowne, jakie pojawiły się w bezpośrednim stowarzyszeniu z kandydatem (cytaty)

„Wiadomości” TVP

- ✓ autor materiału: W. Kosiniak-Kamysz w zachodnio-pomorskim na przystani w Mielenie obiecał stypendia dla dzieci z rodzin po PGR-owskich [21.06.2020]
- ✓ W. Kosiniak-Kamysz o sobie samym: Mówiłem o wsparciu dla miejscowości i osób, które kiedyś pracowały w PGR-ach [21.06.2020]

„Fakty” TVN

- ✓ Budowa mostów pojednania, a nie murów nienawiści. To jest mój nadrzędny cel w polityce i dla niego jestem w stanie poświęcić wszystko [15.06.2020]
- ✓ Kandydat PSL-u nie licytował się na radykalizmy inaczej niż A. Duda [15.06.2020]

- ✓ *Jest osobą, która w sposób rzetelny, mądry łączy wszystkich* (Jacek Majchrowski, prezydent Krakowa) [18.06.2020]
- ✓ *Dobry i serdeczny człowiek* [18.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ *Najwięcej zyskał szef ludowców, który dziś jako jedyny kandydat na prezydenta wziął udział w debacie rolniczej* 14.06.2020]

Negatywne prezentacje wizualne, jakie zostały odnotowane względem kandydata

„Wiadomości” TVP

Nie odnotowano.

„Fakty” TVN

- ✓ Ujęcie z 2:48 minuty materiału: Na pierwszym planie są plecy i łysina stojącego dużo bliżej kamery mężczyzny, które zakrywają tułów Władysława Kosiniaka Kamysza stojącego w oddali. Powstaje karykaturalny obraz małej głowy Kosiniaka-Kamysza wystającej znad pleców i głowy mężczyzny na pierwszym planie [14.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ Ujęcie WKK jakby "za mgłą". Jest niewyraźny w porównaniu z innymi kandydatami., Pokazanie sytuacji z wiecu, kiedy niezadowolony obywatel przekazuje WKK koszulkę, sugerując, że nie dopełnił obowiązków względem terenów poPGR-owskich. WKK wygląda na zmieszanego i się tłumaczy [21.06.2020]
- ✓ przybliżenie drżenia rąk [23.06.2020]

Pozytywne prezentacje wizualne, jakie zostały odnotowane względem kandydata

„Wiadomości” TVP

- ✓ Przyjęcie prezentu od polskich rolników tj. truskawek i czereśni [19.06.2020]
- ✓ Podchodzenie do wyborców i witanie się z nimi [19.06.2020]
- ✓ Uśmiechnięty W. Kosiniak-Kamysz razem ze swoimi zwolennikami trzymającym banery z hasłem: Kosiniak prezydentem 2020, zachęca spotkaną rodzinę z dziećmi do głosowania na siebie., W spocie reklamującym program TVP o wyborach kilkakrotnie widać migawkę z Władysławem Kosiniakiem-Kamyszem w czasie jego spotkań kampanijnych - dobre, dynamiczne, pozytywne ujęcie [21.06.2020]

„Fakty” TVN

- ✓ W. Kosiniak Kamysz pokazany jest w otoczeniu swoich zwolenników i tłumaczący, że obecny spór poświęcony ideologii (w domyśle LGBT), nie wynika z pytań Polaków-wyborców, ale wykreowany jest przez polityków [15.06.2020]

- ✓ W otoczeniu swoich zwolenników. Kandydat W. Kosinak-Kamysz tłumaczy, że interesuje go budowa mostów pojednania, a nie murów nienawiści., Uśmiechnięty W. Kosinak-Kamysz (w otoczeniu paru osób ze swojego sztabu) kupuje kwiaty od starszej Pani i rozdaje je kobietom na ulicy [15.06.2020]
- ✓ Kandydat robi sobie zdjęcia ze swoimi zwolennikami [15.06.2020]
- ✓ Na tle szklanych drzwi wypowiada się do mikrofonu przed prasą - pozytywna prezentacja wypływa od samego kandydata wyglądającego na opanowanego (ruchami i słowami), mówi wolno, spokojnie, wyraźnie akcentuje i podkreśla niektóre zwroty [17.06.2020]
- ✓ Często pokazywany z uśmiechem i wśród obywateli [18.06.2020]
- ✓ Kandydat przedstawiony podczas rozdawania słoiczków z miodem, w ramach "promocji polskich miodów" [22.06.2020]
- ✓ Kandydat pochylony nad wózkiem z dzieckiem, uśmiecha się do rodziców i wita z nimi [22.06.2020]
- ✓ Władysław Kosiniak-Kamysz przemawia na tle uśmiechniętych osób, które go oklaskują [22.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

Nie odnotowano.

ROBERT BIEDROŃ

Negatywne określenia słowne, jakie pojawiły się w bezpośrednim stowarzyszeniu z kandydatem

„Wiadomości” TVP

- ✓ *Atakować w trakcie debaty także próbował kandydat lewicy Robert Biedroń* [18.06.2020]

„Fakty” TVN

- ✓ *Jednak wejście do gry Rafała Trzaskowskiego zupełnie odebrało polityczny tlen Biedroniowi* [26.06.2020]
- ✓ *Robert Biedroń z ideologicznym lewicowym przekazem został w próżni., Który całkiem niedawno, mimo obietnic, nie zrezygnował z lukratywnego mandatu europosła* [26.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

Nie odnotowano.

Pozytywne określenia słowne, jakie pojawiły się w bezpośrednim stowarzyszeniu z kandydatem

„Wiadomości” TVP

Nie odnotowano.

„Fakty” TVN

- ✓ (O katastrofie klimatycznej w programie wyborczym) *Mamy co najmniej trzech kandydatów, którzy potraktowali ten temat poważnie, to: Rafał Trzaskowski, Szymon Hołownia i Robert Biedroń* [19.06.2020]
- ✓ *oddam głos na Roberta Biedronia, bo to jest głos na nowoczesne państwo dobrobytu, oddam głos na Roberta Biedronia, bo to jest głos na program Lewicy* [20.06.2020]
- ✓ *Nadchodzi Polska wolna, niepodległa, otwarta i tolerancyjna* (RB sam o sobie) [24.06.2020]
- ✓ *Ja stworzyłem tu [w Słupsku] cmentarz dla zwierząt* (RB sam o sobie) [24.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ *Kandydat Lewicy wstawił się za służbami mundurowymi* [18.06.2020]
- ✓ Autor materiału: *Obietnica budowy miliona mieszkań to sztandarowy pomysł R. Biedronia* [24.06.2020]

Negatywne prezentacje wizualne, jakie zostały odnotowane względem kandydata

„Wiadomości” TVP

Nie odnotowano.

„Fakty” TVN

- ✓ R. Biedroń poprawiający sobie chwiejący się mikrofon [26.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ W trakcie wystąpienia kandydata następuje przebitka, czyli pokazanie jak niewiele osób słucha R. Biedronia- kilkanaście osób (praktycznie więcej jest ich w jego otoczeniu: sztabowcy i wspierający go politycy Lewicy z regionu) [18.06.2020]
- ✓ Podczas wiecu R. Biedronia podbiega mężczyzna, który krzyczy do mikrofonu "Panie Prezydencie wielkie dzięki i.... Kocham Pana!". Mężczyzna wygląda podejrzanie, jakby był pijany [23.06.2020]

Pozytywne prezentacje wizualne, jakie zostały odnotowane względem kandydata

„Wiadomości” TVP

Nie odnotowano.

„Fakty” TVN

- ✓ uśmiechnięty przybijający żółwika z jednym ze swoich wyborców [18.06.2020]
- ✓ Tłum wiwatujący w trakcie głośnej deklaracji RB, że nadchodzi Polska wolna, niepodległa, otwarta i tolerancyjna [24.06.2020]
- ✓ RB pokazany jako dbający o zwierzęta - uklęknął przy piesku i zaczął go głaskać [24.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ Podczas wiecu, wśród tłumu ludzi [14.06.2020]
- ✓ Prezentacja przy stole, przy którym zasiada kandydat w trakcie odbywania kampanii wyborczej [16.06.2020]
- ✓ Prezentacja uśmiechniętego kandydata na fotografii [16.06.2020]
- ✓ Prezentacja kandydata wśród ludzi sugerująca poparcie [16.06.2020]
- ✓ Pozytywny obraz kandydata (wykadrowane ujęcie): R. Biedroń w otoczeniu polityków Lewicy, na spotkaniu ze swoimi zwolennikami zapowiada, jakie ustawy jako prezydent skasuje (ustawą dezubekizacyjną) i wspiera według niego poniżanych pracowników służb mundurowych [16.06.2020]
- ✓ Robert Biedroń podczas konferencji prezentując projekt ustawy, w tle młodzi, uśmiechnięci ludzie [19.06.2020]
- ✓ Uśmiechnięty R. Biedroń robi sobie selfie ze swoją młodą zwolenniczką [24.06.2020]
- ✓ R. Biedroń w Słupsku robi sobie zdjęcie razem z grupą swoich zwolenników [24.06.2020]
- ✓ Kandydat przemawia na konferencji po złożeniu w sejmie przez lewicę ustawy o świeckim państwie [25.06.2020]
- ✓ Robert Biedroń podczas robienia sobie zdjęć z młodymi ludźmi, którzy przyszli na spotkanie [25.06.2020]

LEWICA

ŁĄCZY NAS PRZYSZŁOŚĆ!

KRZYSZTOF BOSAK

Negatywne określenia słowne, jakie pojawiły się w bezpośrednim stowarzyszeniu z kandydatem

„Wiadomości” TVP

Nie odnotowano.

„Fakty” TVN

Nie odnotowano.

„Wydarzenia” Polsatu

Nie odnotowano.

Pozytywne określenia słowne, jakie pojawiły się w bezpośrednim stowarzyszeniu z kandydatami

„Wiadomości” TVP

- ✓ Piątka Bosaka [19.06.2020]
- ✓ K. Bosak o swojej kampanii: *Od tego czasu (rozpoczęcia kampanii) przeszliśmy bardzo długą drogę odwiedziliśmy bardzo wiele miast w Polsce* [21.06.2020]

„Fakty” TVN

- ✓ *Wejście do drugiej tury to jest mój cel, żeby to zrobić staramy się pokazać jak największą energię* [15.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ *Uważam, że jestem lepszy od pozostałych kontrkandydatów (o sobie)* [22.06.2020]

Negatywne prezentacje wizualne, jakie zostały odnotowane względem kandydata

„Wiadomości” TVP

Nie odnotowano.

„Fakty” TVN

Nie odnotowano.

„Wydarzenia” Polsatu

Nie odnotowano.

Pozytywne prezentacje wizualne, jakie zostały odnotowane względem kandydata

„Wiadomości” TVP

- ✓ W spocie reklamującym program TVP o wyborach kilkakrotnie widać migawkę z K. Bosakiem w czasie jego spotkań kampanijnych - dobre, dynamiczne, pozytywne ujęcie [21.06.2020]

„Fakty” TVN

- ✓ Krzysztof Bosak przedstawiony podczas robienia zdjęć ze swoimi wyborcami na wiecu, Kandydat uśmiecha się i macha do tłumu zwolenników, którzy przyszli na spotkanie z nim, Krzysztof Bosak w swoim spocie wyborczym wita się i rozmawia z wyborcami [22.06.2020]

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ Prezentacja pokazująca uścisk dłoni kandydata z wyborcą [25.06.2020]

POZOSTALI KANDYDACY (M. JAKUBIAK, P. TANAJNO, S. ŻÓŁTEK, M. PIOTROWSKI, W. WITKOWSKI)

Negatywne określenia słowne, jakie pojawiły się w bezpośrednim stowarzyszeniu z kandydatami

„Wiadomości” TVP

Nie odnotowano.

„Fakty” TVN

Nie odnotowano.

„Wydarzenia” Polsatu

Nie odnotowano.

Pozytywne określenia słowne, jakie pojawiły się w bezpośrednim stowarzyszeniu z kandydatami

„Wiadomości” TVP

- ✓ Stanisław Żółtek – *Wypadłem świetnie!* [18.06.2020]

„Fakty” TVN

Nie odnotowano.

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ Waldemar Witkowski - *Imponowało nam jego niewzruszenie gdy owad latający zasiadł mu na głowie (rodzina)* [26.06.2020]

Negatywne prezentacje wizualne, jakie zostały odnotowane względem kandydata

„Wiadomości” TVP

Nie odnotowano.

„Fakty” TVN

Nie odnotowano.

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ Paweł Tanajno - Pokazanie jak pomylił się mówiąc: witamy serdecznie z Gdańska, a ktoś w tle poprawia na "w Gdyni" - widać zakłopotanie na twarzy. [26.06.2020]

Pozytywne prezentacje wizualne, jakie zostały odnotowane względem kandydata

„Wiadomości” TVP

- ✓ Marek Jakubiak - Pojawienie się na spotkaniu z pieskiem pokazanie się jako dobrego właściciela [19.06.2020]
- ✓ Paweł Tanajno spacerujący z żoną i dzieckiem [19.06.2020]

„Fakty” TVN

Nie odnotowano.

„Wydarzenia” Polsatu

- ✓ Mirosław Piotrowski pokazany podczas pracy w Parlamencie Europejskim, Kandydat prowadzi dyskusję z grupą wyborców [25.06.2020]

PODSUMOWANIE

W analizowanym okresie kandydaci na Urząd Prezydenta RP byli prezentowani w trzech głównych wydaniach telewizyjnych serwisów informacyjnych z różną częstotliwością, natężeniem, a także w różny sposób. Zdecydowanie najczęściej prezentowany był obecnie urzędujący prezydent Andrzej Duda. Także sposób jego prezentacji był bardzo pozytywny zarówno w „Wiadomościach” TVP jak i dość pozytywny w „Wydarzeniach” Polsatu (zarówno określenia słowne jak i wizualna prezentacja). „Fakty” TVN stosowały względem niego raczej prezentację negatywną, choć zdarzały się także momenty prezentacji pozytywnej, zwłaszcza jeśli chodzi o wizytę w USA i spotkanie z Donaldem Trumpem.

Jeśli zaś chodzi o kandydata Koalicji Obywatelskiej Rafała Trzaskowskiego, to sytuacja była niemal odwrotna. „Wiadomości” TVP prezentowały go stosunkowo często, jednak w bardzo niekorzystny sposób, podobnie jak „Wydarzenia” Polsatu, choć tu stopień prezentacji negatywnej był znacznie mniej intensywny. Z kolei w „Faktach” TVN mieliśmy do czynienia z bardzo pozytywną prezentacją kandydata Koalicji Obywatelskiej, zarówno w warstwie określeń słownych jak i wizualnej. Ten serwis poświęcił mu niemal tyle samo czasu, co obecnie urzędującemu Prezydentowi RP.

Spośród pozostałych kandydatów zaskakująco mało czasu poświęcono W. Kosiniakowi-Kamyszowi w Telewizji Publicznej. Dotyczy to zarówno czasu prezentowania jego wizerunku jak i stosowania jakichkolwiek sformułowań bądź wizualnego doboru kadrów. Kandydat PSL-Koalicji Polskiej był niemal pomijany przez TVP, podczas gdy „Fakty” TVN poświęcały mu z kolei nadmiernie dużo miejsca i czasu w porównaniu z jego wyborczymi wynikami. Sposób jego pokazywania w warstwie słownej i wizualnej był zaskakująco pozytywny u tego nadawcy prywatnego. „Wydarzenia” Polsatu zachowały względem tego kandydata umiarkowanie i poświęciły mu ilość czasu znajdującą się pomiędzy dwoma pozostałymi nadawcami. Nie jest zaskoczeniem także fakt najwyższej ekspozycji kandydata niezależnego – Szymona Hołowni – u nadawcy prywatnego („Fakty” TVN) w porównaniu z pozostałymi stacjami. To właśnie jemu „Fakty” poświęciły proporcjonalnie najwięcej uwagi. Robert Biedroń (Lewica) i Krzysztof Bosak (Konfederacja) nie byli prezentowani zbyt często w analizowanych wydaniach serwisów informacyjnych. Ten pierwszy stosunkowo najczęściej pokazywany był w „Wydarzeniach” Polsatu, ale bardziej pozytywnie prezentowały go „Fakty” TVN. Nadawca publiczny poświęcił mu bardzo mało uwagi, podobnie jak kandydatowi Konfederacji.

Pozostali kandydaci (Paweł Tanajno, Marek Jakubiak, Stanisław Żółtek, Mirosław Piotrowski i Waldemar Witkowski) byli prezentowani zupełnie marginalnie lub nie prezentowano ich wcale.

Monitoringu dokonały/li Wolontariusze i Wolontariuszki Instytutu Dyskursu i Dialogu:

Katarzyna Bień, Milena Godzieba, Anna Jakubek, Nicole Kowalewska, Anita Kwiatkowska, Adrianna Lasinkiewicz, Kamila Przyczynek, Agnieszka Ptasiak, Sara Smyczek, Adriana Szaposznikow, Marlena Szyber, Karolina Wszolek, Bartosz Ciężobka, Hubert Głuch, Damian Myzia, Tomasz Pasikowski, Piotr Rączkowiak, Damian Załuski, Filip Gołębiowski.

Oprawa graficzna i konsultacje merytoryczne raportu:

Sara Smyczek

Patronat honorowy:

RZECZNIK PRAW OBYWATELSKICH